

**ΕΚΘΕΣΗ 2023
ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΤΥΝΙΔΑΣ**

**ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΥΝΗΣΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ - ΤΥΝΗΣΙΑΣ**

**Συντάκτης
Σταμάτιος Ζαχαριάδης, Γραμματέας ΟΕΥ Β΄
Τύνιδα, Αύγουστος 2024**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ - ΤΥΝΗΣΙΑ - ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	4
1. Στοιχεία Γεωγραφίας και Πληθυσμού	4
2. Πολιτικό Σύστημα (Πολίτευμα – Πολιτικά Κόμματα).....	4
3. Εξωτερικές Σχέσεις	5
3.1 Τυνησία - Ευρωπαϊκή Ένωση	5
3.2 Θέση της χώρας στο Παγκόσμιο Οικονομικό Περιβάλλον	6
3.3 Συμμετοχή Τυνησίας σε Διεθνείς Οργανισμούς - Διεθνείς Συμφωνίες	6
3.4 Διμερείς Συμφωνίες.....	9
4. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΥΝΗΣΙΑΣ.....	13
1. Γενικά Στοιχεία, Εξέλιξη της Τυνησιακής Οικονομίας κατά το 2023, Προοπτικές.....	13
2. Βασικά Οικονομικά Μεγέθη.....	15
3. Εξέλιξη και Ανάλυση Βασικών Οικονομικών Τομέων	15
3.1 Γεωργία/Αγροτική Παραγωγή.....	15
3.2 Βιομηχανία.....	17
3.3 Τουρισμός	19
3.4 Ενέργεια	19
3.5 Αγορά Εργασίας.....	20
3.6 Πληθωρισμός	21
3.7 Εξωτερικό Εμπόριο της Τυνησίας κατά το 2023.....	22
4. Οικονομικό-Επιχειρηματικό Περιβάλλον	25
5. Προβλήματα που συναντούν οι ξένες επιχειρήσεις.....	26
6. Ξένες Επενδύσεις στην Τυνησία.....	28
7. Δημόσιοι Διαγωνισμοί	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ.....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ- ΤΥΝΗΣΙΑΣ.....	34
1. Διμερές Εμπόριο Ελλάδας – Τυνησίας 2023	34
2. Προτάσεις για αύξηση εξαγωγών.....	39
3. Επενδύσεις	41

4. Δράσεις Οικονομικής Διπλωματίας	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ .	45
1. Αύξηση παραγωγής φωσφορικών αλάτων της Τυνησίας.....	45
2. Κλαδικές Μελέτες Γραφείου ΟΕΥ.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄ ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ.....	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ - ΤΥΝΗΣΙΑ - ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Στοιχεία Γεωγραφίας και Πληθυσμού

Έκταση	163.610 km ²
Κλίμα	Μεσογειακό. 11,4 °C το χειμώνα και 29,3 °C το καλοκαίρι
Ώρα	GMT + 1 - η Τυνησία, σε σχέση με την Ελλάδα, βρίσκεται μια ώρα πίσω τους χειμερινούς μήνες και δυο ώρες πίσω τους καλοκαιρινούς
Πρωτεύουσα	Τύνιδα (2,5 εκ. κάτοικοι)
Κύριες πόλεις	Sfax, Sousse, Bizerte, Kairouan, Gabès
Πληθυσμός	12, 046 εκ.
Αστικός πληθυσμός	66,4 %
Ενεργός πληθυσμός	36,5 %
Ποσοστό αναλφαβητισμού	17,2 %
Προσδόκιμο ζωής	75 έτη

Πηγές: Φορέας Προώθησης Επενδύσεων Τυνησίας / Στατιστική Υπηρεσία Τυνησίας (Foreign Investment Promotion Agency – FIPA).

Με έκταση 163.610 τετρ. χλμ., η Τυνησία είναι η μικρότερη σε έκταση χώρα στην περιοχή της Βόρειας Αφρικής και μοιράζεται χερσαία σύνορα με τη Λιβύη και την Αλγερία. Η χώρα περιβάλλεται από την Μεσόγειο και η ακτογραμμή της εκτείνεται σε μήκος 1.148 km.

Η χώρα επίσημα διαιρείται σε 24 διοικητικά διαμερίσματα (wilayat): Beja, Ben Arous, Bizerte, Gabes, Gafsa, Jendouba, Kairouan, Kasserine, Kebili, Kef, L'Ariana, Mahdia, Manouba, Medenine, Monastir, Nabeul, Sfax, Sidi Bouzid, Siliana, Sousse, Tataouine, Tozeur, Tunis, Zaghouan. Το κλίμα στο Βορρά είναι ήπιο με βροχερούς χειμώνες και ζεστά και ξηρά καλοκαίρια ενώ στο Νότο είναι ερημικό.

Το γεωφυσικό ανάγλυφο αποτελείται από βουνά στο Βορρά, στο μέσο της χώρας από πεδινές εκτάσεις και στο νότο ημιάνυδρες εκτάσεις που καταλήγουν στη Σαχάρα. Το καλλιεργήσιμο έδαφος φθάνει στο 18.3% του συνόλου. Η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού ζει στο βόρειο μισό της χώρας και ο νότος είναι εξαιρετικά αραιοκατοικημένος.

Εθνική Επέτειος: 20 Μαρτίου (1956), Ημέρα Ανεξαρτησίας.

2. Πολιτικό Σύστημα (Πολίτευμα – Πολιτικά Κόμματα)

Το πολίτευμα της χώρας είναι κοινοβουλευτική δημοκρατία. Πρόεδρος της χώρας είναι ο κ. Kais Saied νομικός και καθηγητής συνταγματικού δικαίου ο οποίος έλαβε στο β΄ γύρο των Προεδρικών Εκλογών της 13.10.2019 το 72,71% των ψήφων (2,8 εκ ψήφοι) έναντι 27,29% (1,04 εκ. ψήφοι) του αντιπάλου του κ. Nabil Karoui. Ο κ. Kais Saied κατήλθε ως ανεξάρτητος δεν έχει δικό του κόμμα στη Βουλή. Ιστοσελίδα Προεδρίας <https://www.carthage.tn/>

Η Τυνησία τα τελευταία χρόνια αντιμετώπισε πολιτική αστάθεια και με πρωτοβουλία του Προέδρου, τον Ιούλιο του 2021, το Κοινοβούλιο έπαυσε να λειτουργεί –εν μέσω σφοδρών αντιδράσεων της αντιπολίτευσης - ενώ τελευταία έχουν φυλακιστεί αρκετές φωνές της αντιπολίτευσης και έχουν απομακρυνθεί ορισμένοι Υπουργοί και δημόσιοι λειτουργοί. Η σύνθεση της Κυβέρνησης εδώ: <http://fr.tunisie.gov.tn/3-membres-de-gouvernement.htm> και η ιστοσελίδα της του Προέδρου της Κυβέρνησης <http://www.pm.gov.tn>. Οι επόμενες Προεδρικές εκλογές θα λάβουν χώρα στις 6 Οκτωβρίου 2024.

Βασικό ρόλο στην διαμόρφωση της πολιτικοοικονομικής ζωής της χώρας έχουν και η εργοδοτική Ένωση Tunisian Confederation of Industry, Trade and Handicrafts (Union tunisienne de l'industrie, du commerce et de l'artisanat – UTICA). <http://www.utica.org.tn/Fr/#?> και η Κεντρική Ένωση Εργαζομένων Tunisian General Labour Union (Union Générale Tunisienne du Travail, UGTT) <http://www.ugtt.org.tn/>.

Το νομικό σύστημα της Τυνησίας είναι κοσμικό βασίζεται στο ναπολεόντειο κώδικα και προσομοιάζει στα πρότυπα της Ε.Ε.

3. Εξωτερικές Σχέσεις

3.1 Τυνησία - Ευρωπαϊκή Ένωση

Στις 17/7/1995 η Τυνησία υπέγραψε τη Συμφωνία Σύνδεσης (Association Agreement) με την Ε.Ε. βάσει της οποίας δημιουργήθηκε ζώνη ελεύθερου εμπορίου (free trade zone) για τα βιομηχανικά προϊόντα τον Ιανουάριο του 2008 (κατάργηση δασμών για τα εισαγόμενα από την Ε.Ε. βιομηχανικά προϊόντα). Τα τρόφιμα και τα γεωργικά προϊόντα, εκτός ολίγων περιπτώσεων, έχουν εξαιρεθεί από την διαδικασία αυτή – οι εισαγωγές τους στην Τυνησία επιβαρύνονται με υψηλούς δασμούς έως 36%.

Η σύναψη της Συμφωνίας ALECA (Accord de Libre-Echange Approfondi et Complet - Σφαιρική και σε βάθος συμφωνία ελευθέρων συναλλαγών) μεταξύ Ε.Ε.-Τυνησίας αποτελεί έναν από τους στόχους της προνομιακής εταιρικής σχέσης (Partenariat Privilegié) την οποία συμφώνησαν Ε.Ε. – Τυνησία στις 19/11/2012. Από το φθινόπωρο του 2019 και λόγω των βουλευτικών και προεδρικών εκλογών την Τυνησία δεν υπήρξε κάποια συνέχεια επί των διαπραγματεύσεων. Υπάρχουν επίσης μεγάλες αντιδράσεις από την κοινωνία των πολιτών και ιδίως των αγροτικών ενώσεων που θεωρούν ότι η Συμφωνία θα επιφέρει μεγάλο πλήγμα στην εγχώρια παραγωγή λόγω μειωμένης ανταγωνιστικότητας της τυνησιακής πλευράς. Αξίζει να σημειωθεί ότι φιλοδοξία της Τυνησίας είναι να αποκτήσει μέσω της ALECA καθεστώς παρόμοιο με της Νορβηγίας¹.

Η Ε.Ε είναι ο βασικός υποστηρικτής της χώρας κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid 19, καθώς συνολικά έχει δεσμεύσει 600 εκ. ευρώ και τα οποία διαθέτει σταδιακά σε διάφορα προγράμματα εκ των οποίων τα 300 πρώτα στο πακέτο χρηματοδότησης Macro-Financial Assistance (MFA) για τον COVID-19². Σύμφωνα δε με τον ευρωπαϊκό Επίτροπο κ. Olivér

¹ <https://www.tap.info.tn/en/Portal-Economy/10146853-through-dcfta>

² <https://www.eeas.europa.eu/delegations/tunisia/lunion-europ%C3%A9enne-verse-300-millions-deuros-dassistance-macro-financi%C3%A8re-%C3%A0-la-en>

Várhelyi, που επισκέφθηκε την Τύνιδα στις 29/3/2022, η Ε.Ε είναι έτοιμη να κινητοποιήσει περίπου 4 δις ευρώ σε επενδύσεις με στόχο την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην Τυνησία, στο πλαίσιο της νέας Ατζέντας για τη Μεσόγειο που πρότεινε η Ευρωπαϊκή Ένωση για την τόνωση της μακροπρόθεσμης κοινωνικοοικονομικής ανάκαμψης στην περιοχή. Σημείωσε ότι η Τυνησία διαδραματίζει βασικό ρόλο σε αυτή τη νέα Ατζέντα. Το νέο σχέδιο της ΕΕ για την Τυνησία θα επικεντρωθεί στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και θα έχει στόχο να «επιτευχθεί μια σύγχρονη ψηφιακή οικονομία με συνδεσιμότητα της χώρας, και αυξημένο εμπόριο με την Ευρώπη».

Στις 28 Ιουνίου 2021, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έδωσε το πράσινο φως για την υπογραφή των αεροπορικών συμφωνιών με την Ουκρανία, την Αρμενία, την Τυνησία και το Κατάρ. Με την υπογραφή, κάθε συμφωνία πρέπει στη συνέχεια να επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη και το άλλο συμβαλλόμενο μέρος. Η εν λόγω εξέλιξη έχει βαρύνουσα σημασία για την Τυνησία καθώς αναμένεται να δώσει περαιτέρω ώθηση στο εμπόριο, τον τουρισμό, τις επενδύσεις και εν γένει να συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Στις 16 Ιουλίου 2023 υπεγράφη Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ ΕΕ και Τυνησίας. Το Μνημόνιο καλύπτει πέντε πυλώνες: μακροοικονομική σταθερότητα, εμπόριο και επενδύσεις, μετάβαση στην πράσινη ενέργεια, επαφές μεταξύ ανθρώπων και μετανάστευση. Θα εφαρμοστεί μέσω των διαφόρων τομέων συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Τυνησίας, ακολουθώντας τους σχετικούς κανονισμούς και τις ισχύουσες διαδικασίες.

Ο ενισχυμένος πολιτικός και πολιτικός διάλογος στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ-Τυνησίας θα προσφέρει μια σημαντική ευκαιρία για την αναζωογόνηση των πολιτικών και οικονομικών δεσμών, με στόχο την από κοινού αντιμετώπιση των κοινών διεθνών προκλήσεων και τη διατήρηση της τάξης που βασίζεται σε κανόνες.

3.2 Θέση της χώρας στο Παγκόσμιο Οικονομικό Περιβάλλον

Η Τυνησία από πλευράς ΑΕΠ κατατάσσεται 90^η παγκοσμίως μεταξύ 216 οικονομιών σύμφωνα με τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας. <https://datacatalog.worldbank.org/dataset/gdp-ranking>, <https://databank.worldbank.org/data/download/GDP.pdf>

Από πλευράς διαφάνειας, η Τυνησία κατατάσσεται στην 85η θέση μεταξύ 180 χωρών σύμφωνα με την κατάταξη του Οργανισμού Transparency International [2020 - CPI - Transparency.org](https://www.transparency.org/en/cpi/2020)

Τέλος, από πλευράς καινοτομίας κατατάσσεται στην 73η θέση μεταξύ 132 χωρών με βάση το δείκτη Global Innovation Index [Indicator Rankings & Analysis | Global Innovation Index](https://www.gii.gov.uk/indicator-rankings-analysis-global-innovation-index).

Η Τυνησία κατατάσσεται στην 97η θέση ανάμεσα σε 189 χώρες σύμφωνα με τον Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index - HDI) για το 2020. <http://hdr.undp.org/en/content/latest-human-development-index-ranking>

Ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (HDI) είναι ένας στατιστικός δείκτης που προκύπτει από τον συνυπολογισμό του δείκτη προσδόκιμου ζωής, των προβλεπόμενων ετών εκπαίδευσης, του κατά κεφαλήν εθνικού εισοδήματος και ο οποίος χρησιμοποιείται για να κατατάξει τις χώρες σε

τέσσερα επίπεδα ανθρώπινης ανάπτυξης. Μια χώρα σημειώνει υψηλότερο δείκτη HDI όταν η διάρκεια ζωής, το επίπεδο εκπαίδευσης, και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι υψηλότερα.

3.3 Συμμετοχή Τυνησίας σε Διεθνείς Οργανισμούς - Διεθνείς Συμφωνίες

Η Τυνησία θεωρείται μια διαφοροποιημένη και σε μεγάλο βαθμό ανοιχτή οικονομία. Η Τυνησία είναι, μεταξύ άλλων, μέλος του Ο.Η.Ε., της Ένωσης Αραβικών Κρατών, του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (WTO). Στην Τυνησία υπάρχουν γραφεία αντιπροσωπειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΟΗΕ, της Αφρικανικής Τράπεζας Ανάπτυξης, της Παγκόσμιας Τράπεζας, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας για την Ανοικοδόμηση και την Ανάπτυξη (European Bank for Reconstruction and Development - EBRD).

Διμερείς Συμφωνίες οικονομικού περιεχομένου: **Η Τυνησία αποτελεί μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου από το 1995.** Έχει συνάψει συμφωνίες εμπορίου με περίπου 60 χώρες, κάποιες εκ των οποίων περιέχουν προτιμησιακές διευθετήσεις (preferential trade arrangements). Αναφέρουμε τις συμφωνίες με τη Λιβύη, την Αλγερία και την Τουρκία καθώς και τη **Συμφωνία Agadir** (2004), η οποία αποσκοπεί στη δημιουργία ζώνης ελευθέρων συναλλαγών με την Αίγυπτο, την Ιορδανία και το Μαρόκο. Επίσης, έχει υποστηρίξει την **Ένωση του Αραβικού Μαγκρέμπ (UMA – Union du Maghreb Arab)** μαζί με την Αλγερία, το Μαρόκο, τη Μαυριτανία και τη Λιβύη η οποία προβλέπει ελεύθερο εμπόριο μεταξύ των μελών της με ορισμένες εξαιρέσεις.

Γενικότερος στόχος της κυβέρνησης και ιδιαίτερα της οικονομικής διπλωματίας της είναι η περαιτέρω ενδυνάμωση των σχέσεων με τις αφρικανικές χώρες. Από τον Ιούλιο του 2018 είναι μέλος στην οικονομική αφρικανική ένωση **“Common Market for Eastern and Southern Africa-COMESA”** στην οποία συμμετέχουν Αφρικανικά κράτη³.

Επίσης, συμμετέχει στην **Αφρικανική Ηπειρωτική Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (African Continental Free trade Area - AfCFTA)**⁴. Σημειώνουμε ότι η Αφρικανική Ηπειρωτική Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών εγκρίθηκε το 2012 από την 18η Τακτική Σύνοδο της Συνέλευσης Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων της Αφρικανικής Ένωσης, τέθηκε σε ισχύ από τις 30 Μαΐου 2019, ενώ η κυβέρνηση της Τυνησίας υπέγραψε τη σύμβαση για την προσχώρηση στην περιοχή στις 21 Μαρτίου 2018 στην πόλη Κιγκάλι της Ρουάντα.

Η AfCFTA θα συγκεντρώσει πενήντα πέντε κράτη μέλη της Αφρικανικής Ένωσης (επί του παρόντος 54 καθώς δε συμμετέχει η Ερυθραία) με συνολικό πληθυσμό άνω του 1,2 δις και συνδυασμένο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν άνω των 2,5 τρις δολαρίων ΗΠΑ και αναμένεται να αυξήσει το επίπεδο του εμπορίου μεταξύ των αφρικανικών χωρών από 16% σε 33%. Όσον αφορά τον αριθμό των συμμετεχόντων χωρών, η AfCFTA θα είναι η μεγαλύτερη ζώνη ελευθέρων συναλλαγών στον κόσμο από τη σύσταση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

Οι εμπορικές Συμφωνίες στις οποίες συμμετέχει η Τυνησία παρατίθενται στον κάτωθι πίνακα του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου – ΠΟΕ.

Εμπορικές Συμφωνίες Τυνησίας 2015

Agreement	Date of entry into force	Coverage of the Agreement	Notification to the WTO	
			Year	Legal provision
Tunisia - Turkey	01.07.05	Goods	2005	GATT Article XXIV
Tunisia - European Free Trade Association (EFTA)	01.06.05	Goods	2005	GATT Article XXIV
Tunisia - European Union	01.03.98	Goods	1999	GATT Article XXIV
Agreement establishing the Greater Arab Free Trade Area (GAFTA)	01.01.98	Goods	2006	GATT Article XXIV
Global System of Trade Preferences among Developing Countries (GSTP)	19.04.89	Goods	1989	Enabling clause
Protocol relating to Trade Negotiations among Developing Countries (PTN)	11.02.73	Goods	1971	Enabling clause
Tunisia - Iran	26.05.08	Goods	Not notified	
Agadir Agreement (Egypt, Jordan, Morocco, Tunisia)	06.07.06	Goods	Not notified	
Tunisia - Syria	10.03.05	Goods	Not notified	
Tunisia - Libya	19.02.02	Goods	Not notified	
Tunisia - Iraq	31.12.99	Goods	Not notified	
Tunisia - Morocco	16.03.99	Goods	Not notified	
Tunisia - Jordan	1999	Goods	Not notified	
Tunisia - Egypt	1998	Goods	Not notified	
Tunisia - Algeria	2008	Goods	Not notified	
Tunisia - Mauritania	..	Goods	Not notified	
Community of Sahel-Saharan States (CEN-SAD)	..	Goods	Not notified	
Arab Maghreb Union (AMU)	..	Goods	Not notified	

Πηγή: https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/s341_e.pdf

Τα άμεσα οφέλη για την Τυνησία είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της στις αφρικανικές αγορές, δεδομένου του υψηλού επιπέδου των τελωνειακών δασμών που επιβάλλονται στα εισαγόμενα εμπορεύματα, στις περισσότερες αφρικανικές χώρες. Επίσης, η κατάργηση των μη τελωνειακών εμποδίων που δυσχεραίνουν την κυκλοφορία των εμπορευμάτων και ως εκ τούτου η αύξηση των τυνησιακών εξαγωγών και η πρόσβαση σε, ως τούδε, πολύ δύσκολες αγορές. Εκτιμάται ότι το εθνικό εισόδημα της Τυνησίας μπορεί να αυξηθεί κατά 6% έως το 2035 υπό την προϋπόθεση της πλήρους εμπλοκής στην AfCFTA. Η Τυνησία συμμετέχει στο **Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA)**, <https://www.miga.org> / μέλος της Παγκόσμιας Τράπεζας που προσφέρει στον ιδιωτικό τομέα ασφαλιστικές εγγυήσεις για πολιτικούς κινδύνους.

³ http://www.commerce.gov.tn/Fr/marche-commun-de-l-afrique-orientale-et-australe-comesa_11_418

⁴ <https://afcfta.au.int/en/member-states/tunisia> , http://www.commerce.gov.tn/Fr/zone-de-libre-echange-continentele-africaine-zlecaf_11_421

3.4 Διμερείς Συμφωνίες

Μεταξύ Ελλάδας και Τυνησίας έχουν υπογραφεί:

Πρακτικό συνεργασίας στον τομέα της σπογγαλειάς	Αθήνα, 17.01.1966, Υπ. Απόφ. 31.10.1968, ΦΕΚ 76/30.04.1969, Έναρξη ισχύος 17.1.1966
Εμπορική συμφωνία μετά πινάκων και ανταλλαγή επιστολών	Τύνιδα, 02.03.1960, ΦΕΚ 79/18.05.1962 Ρήτρα ΜΕΚ για την ναυτιλία. Ετήσια ανανέωση
Συμφωνία οικονομικής, τεχνικής και επιστημονικής συνεργασίας	Αθήνα, 26.05.1962, Ν.Δ. 4412/4.11.1964, ΦΕΚ 213/11.11.1964. Έναρξη ισχύος 26.05.1962
Σύμβαση ναυτιλίας	Τύνιδα, 09.07.1966, Α.Ν. 133/1967, ΦΕΚ 176/01.01.1967, Ισχύς από της υπογραφής
Γενική συμφωνία οικονομικής, μορφωτικής και τεχνικής συνεργασίας	Τύνιδα, 27.04.1976, Ν. 639/1977, ΦΕΚ 197/15.07.1977, Έναρξη ισχύος 05.10.1977
Πρόσθετο Πρωτόκολλο σε εμπορική συμφωνία 2.3.1960 και Πρωτόκολλο τουριστικής συνεργασίας	Αθήνα, 17.10.1966, Υπ. Απ. 31.10.1968, ΦΕΚ 76/30.4.1969, Έναρξη ισχύος 17.01.1966
Συμφωνία μορφωτικής συνεργασίας	Αθήνα, 08.07.1987, Ν. 1925/1991, ΦΕΚ 16/Α/15.02.199, Έναρξη ισχύος 01.07.1991, Ανακ. ΦΕΚ 89/Α/21.06.1991
Πρωτόκολλο σχετικά με την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, ναρκωτικών και πλαστών διαβατηρίων μετά σχετικού Πρακτικού	Τύνιδα, 19.05.1990, Υπ. Απόφ. 23.06.1992 ΦΕΚ 107/Α/01.01.1992
Τουριστική συμφωνία	Τύνιδα, 19.02.1992, Ν. 2095/1992, ΦΕΚ 188/Α/02.10.1992, Έναρξη ισχύος 11.01.1993
Συμφωνία αεροπορικών μεταφορών	Τύνιδα, 31.10.1992, Ν. 2200/1994, ΦΕΚ 48/Α/28.03.1994, Έναρξη ισχύος 23.12.1994
Σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας σε σχέση προς τους φόρους επί του εισοδήματος και επί της ωφέλειας από κεφάλαιο	Τύνιδα, 31.10.1992, Ν. 3742/2009, ΦΕΚ 23/Α/13.02.2009. Έναρξη ισχύος 29.09.10
Συμφωνία αμοιβαίας προώθησης και προστασίας επενδύσεων	Τύνιδα, 31.10.1992, Ν. 2183/1994, ΦΕΚ 12/Α/8.2.1994, Έναρξη ισχύος 21.04.1995, Ανακ. ΦΕΚ 75/Α/1995
Σύμβαση δικαστικής αρωγής σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις και σε αποφάσεις διαιτησίας	Τύνιδα, 12.04.1993, Ν. 2228/1994, ΦΕΚ 130/Α/11.08.1994, Έναρξη ισχύος 21.1.1995 Ανακ. ΦΕΚ 6/Α/25.01.1995
Συμφωνία αθλητικής συνεργασίας μετά Πρωτοκόλλου	Αθήνα, 16.02.1994, Δεν χρήζει κύρωσης και ισχύει από της υπογραφής της
Σύμβαση περί εκδόσεως και δικαστικής αρωγής σε ποινικές υποθέσεις	Αθήνα, 06.07.1994, Ν. 2312/1995, ΦΕΚ 120/Α/19.06.1995, Έναρξη ισχύος 03.12.1995
Συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας ΕΟΚ και μελών της μετά Τυνησίας	Βρυξέλλες, 17.07.1995, Υπ. Απόφ. 4.6.1996, ΦΕΚ 119/Α/17.06.1996
Προξενική σύμβαση	Αθήνα, 17.07.1996 Ν. 2553/1997, ΦΕΚ 267/Α/24.12.1997 Έναρξη ισχύος 01.02.1999
Συμφωνία στρατιωτικής συνεργασίας	Τύνιδα, 03.09.1998, Ν. 2816/2000, ΦΕΚ 71/Α/10.3.2000, ΦΕΚ 115/Α/28.6.2004, Έναρξη ισχύος 28.4.2004
Συμφωνία αμοιβαίας προστασίας διαβαθμισμένων πληροφοριών	Τύνιδα, 2.3.2001, Δεν χρήζει κύρωσης και ισχύει από της υπογραφής της
Πρωτόκολλο 7 ^{ης} διευρυμένης Μικτής Διπλωματικής Επιτροπής	Αθήνα, 5-6.4.2001, Υπ. Απόφ. 18.9.2002, ΦΕΚ 229/Α/2.10.2002
Πρωτόκολλο συνεργασίας δύο ΥΠΕΞ	Αθήνα, 20.4.2001, Υπ. Ανακ. 18.6.2001, ΦΕΚ 189/17.8.2001, Ισχύει από της υπογραφής

Συμφωνία Υπ. Άμυνας για συμμετοχή στο	Αθήνα, 02.09.2002, Ν. 3163/2003, ΦΕΚ 175/Α/02.07.2003,
πολυεθνικό κέντρο εκπαίδευσης , επιχειρήσεων υποστήριξης της ειρήνης	ΦΕΚ 115/Α/28.6.2004, Έναρξη ισχύος 28.04.2004
Συμφωνία για συνεργασία στους τομείς της επιστήμης και τεχνολογίας	Αθήνα, 16.12.2002, Ν. 3211/2003, ΦΕΚ 306/Α/24.12.2003, Έναρξη ισχύος 21.1.2004 Ανακ. ΦΕΚ 33/Α/9.2.2004
Πρωτόκολλο διοικητικής συνεργασίας σε θέματα δικαιοσύνης μεταξύ των δύο αρμόδιων Υπουργείων	Τύνιδα, 7.10.2003, Ν. 3278/2004, ΦΕΚ 201/Α/25.10.2004, Έναρξη ισχύος από της υπογραφής
Συμφωνία στον τομέα οδικών μεταφορών προσώπων και εμπορευμάτων και διαμετακόμισης	Τύνιδα, 7.10.2003, Ν. 3267/2004, ΦΕΚ 183/Α/30.9.2004
Πρωτόκολλο Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας	Αθήνα, 09.05/2006 Υπ. Αποφ. 09.10.2006, ΦΕΚ 223/Α/18.10.2006

(Πηγή: Β5 Δ/ση ΥΠΕΞ)

Επίσης έχουν υπογραφεί:

- Σύμφωνο Αμοιβαίας Επιχειρηματικής Συνεργασίας μεταξύ των Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων Θεσ/νίκης και Sfax (2002).
- Πρωτόκολλο συνεργασίας μεταξύ του ΕΒΕΑ και του Επιμελητηρίου της Τύνιδας.
- Συμφωνία συνεργασίας στον τομέα των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης μεταξύ της ΕΡΤ και της Ραδιοτηλεόρασης της Τυνησίας (RTT) (6.03.1993).
- Πρωτόκολλο συνεργασίας μεταξύ του ΟΠΕ και του αντίστοιχου CEPEX (υπεγράφη στην Τύνιδα στις 07.10.03 στο πλαίσιο της ΜΔΕ).
- Μνημόνιο Συνεργασίας στον τομέα των ΑΠΕ μεταξύ Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ) και του Agence National pour la Maitrise de l' Energie (ANME) (Αθήνα, 04.09.2007).
- Σύμβαση Συνεργασίας μεταξύ της Εθνικής Εταιρείας Εκμετάλλευσης και Διανομής Νερού της Τυνησίας (SONEDE) και της ΕΥΔΑΠ. Αθήνα (14.05.2008).
- Μνημόνιο Κατανόησης ΣΕΒ και UTICA το οποίο, μεταξύ άλλων, προβλέπει και τη σύσταση διμερούς επιχειρηματικού Συμβουλίου, Τύνιδα 23/4/2019
- Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ ΕΒΕΑ και του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Τύνιδας CCIT Τύνιδα 23/4/2019.

Ελλάδα και Τυνησία υπέγραψαν στις 27-4-1976 Συμφωνία Οικονομικής, Πολιτιστικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας. Βάσει της Συμφωνίας αυτής, συγκαλείται ανά διετία Μικτή Διυπουργική Επιτροπή. Η πλέον πρόσφατη σύγκληση της εν λόγω Μικτής Επιτροπής, έγινε στην Τύνιδα υπό τον ΥΦΥΠΕΞ κ. Δ. Μάρδα 2-3.11.2016. Υπεγράφησαν Μνημόνια Συνεργασίας μεταξύ Enterprise Greece – Οργανισμού Προώθησης Επενδύσεων στην Τυνησία FIPA & Οργανισμού Προώθησης Τυνησιακών Εξαγωγών CEPEX και Συμφωνία στον τομέα της Υγείας.

Κατά την ελληνική επιχειρηματική αποστολή στην Τύνιδα (22-24.4.2019) που διοργανώθηκε από τον ΣΕΒ, το ΕΒΕΑ και τον ΣΕΒΕ υπεγράφη Μνημόνιο Κατανόησης ΣΕΒ και UTICA το οποίο, μεταξύ άλλων, προβλέπει και τη σύσταση διμερούς επιχειρηματικού Συμβουλίου και αντίστοιχα Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ ΕΒΕΑ και του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Τύνιδας CCIT.

Σημαντική για την περαιτέρω ανάπτυξη των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων είναι η υπογραφή της Διμερούς Συμφωνίας για τις Θαλάσσιες Μεταφορές κατά την επίσκεψη ΥΠΕΞ κ. Ν. Δένδια στην Τύνιδα (29.6.2020).

4. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Ο Τύπος στην Τυνησία είναι ως επί το πλείστον αραβόφωνος αλλά υπάρχουν και αρκετές γαλλόφωνες εφημερίδες και περιοδικά. Οι βασικότερες πηγές ενημέρωσης είναι οι εξής:

Βασικό Ειδησεογραφικό Πρακτορείο: Agence Tunis Afrique Presse με έκδοση στα αραβικά, γαλλικά και αγγλικά <https://www.tap.info.tn/en>

Ραδιόφωνο

Εθνικό Ραδιόφωνο Τυνησίας: <http://www.radionationale.tn/>. Διεθνές ραδιόφωνο Τυνησίας με εκπομπές στα γαλλικά και άλλες γλώσσες RCTI <http://www.rcti.tn/> Άλλα δημοφιλή ραδιόφωνα Mosaïque FM, Shems FM, Express FM

Portal για τυνησιακούς ραδιοσταθμούς <http://www.radiotunis.com/>, <http://www.tunisie-radio.com/>

Τηλεόραση

Κρατική Τηλεόραση <http://www.watania1.tn/>

Λοιπά κανάλια, EL HIWAR, NESSMA TV, HANNIBAL TV, ATTASSIA TV. Κόμβος πρόσβασης στα τυνησιακά κανάλια <http://www.tunisvista.com/medias/>

Εφημερίδες, Περιοδικά, Ενημερωτικές ιστοσελίδες

- Assabah, Η εφημερίδα με τη μεγαλύτερη αναγνωσιμότητα στην Τυνησία <http://www.assabah.com.tn/>
- Al Chourouk, καθημερινή εφημερίδα <http://www.alchourouk.com/>
- ESSAHAFa καθημερινή εφημερίδα <http://www.essahafa.tn/>
- Le Presse Η μεγαλύτερης κυκλοφορίας γαλλόφωνη καθημερινή εφημερίδα <http://www.lapresse.tn/>
- Le Temps, Γαλλόφωνη καθημερινή εφημερίδα με αρκετά μεγάλη κυκλοφορία <http://www.letemps.com.tn/>
- Le Quotidien, <http://www.lequotidien.tn/> γαλλόφωνη καθημερινή εφημερίδα
- Leaders, Περιοδικό με υψηλή αναγνωσιμότητα και κύρος (γαλλικά, αραβικά) <http://www.leaders.com.tn/>
- Εβδομαδιαία περιοδική έκδοση <http://www.webdo.tn/>
- L'Economiste Maghrebini Περιοδικό και ηλεκτρονική σελίδα με μεγάλη επισκεψιμότητα εστιάζει σε οικονομικά θέματα (γαλλικά) <http://www.leconomistemaghrebini.com/>
- African Manager ενημερωμένη ηλεκτρονική έκδοση (γαλλικά, αραβικά, αγγλικά) http://africanmanager.com/site_eng/?v=947d7d61cd9a
- Business News, με οικονομική, επιχειρηματική και πολιτική ενημέρωση <http://www.businessnews.com.tn/> (γαλλικά)
- Έβδομαδιαία έντυπη και ηλεκτρονική Έκδοση [http://www.realites.com.tn/\(γαλλικά\)](http://www.realites.com.tn/(γαλλικά))
- <http://nawaat.org/portail/en/> Ανεξάρτητο blog, μια συλλογική πλατφόρμα ενημέρωσης που απηχεί κριτικές απόψεις της τυνησιακής πολιτικής και κοινωνικής ζωής (γαλλικά, αραβικά, αγγλικά).
- Ηλεκτρονική Έκδοση, έμφαση στην οικονομία και χρηματιστήριο <https://www.ilboursa.com/>

- Ηλεκτρονική Έκδοση <http://www.tunisiefocus.com/>
- Οικονομική Επιθεώρηση www.entreprises-magazine.com
- Πολιτική και Οικονομική Επιθεώρηση <https://www.tunisienumerique.com/>
- Ηλεκτρονική Έκδοση <http://kapitalis.com/tunisie/> (γαλλικά)
- Ηλεκτρονική Έκδοση <http://www.tekiano.com/>
- Ηλεκτρονική Έκδοση <http://www.tunivisions.net/>
- Ηλεκτρονική Εφημερίδα σε αραβική και γαλλική. <http://www.lexpertjournal.net/fr/>
- Ηλεκτρονική Εφημερίδα σε αραβική <http://ar.lemaghreb.tn/>

Οι κάτωθι σύνδεσμοι παρέχουν πρόσβαση στις ιστοσελίδες των ΜΜΕ της Τυνησίας.

<http://www.abyznewslinks.com/tunis.htm>, <http://www.onlinenewspapers.com/tunisia.htm>
<http://www.presetunisienne.com/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΥΝΗΣΙΑΣ

1. Γενικά Στοιχεία, Εξέλιξη της Τυνησιακής Οικονομίας κατά το 2023, Προοπτικές

Σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα της Τυνησίας, υπήρξε μέτρια ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας κατά το προηγούμενο έτος, ήτοι η ανάπτυξη κυμάνθηκε γύρω στο 0.4% για ολόκληρο το 2023, με αναιμικές προοπτικές για το 2024. Η άνοδος αυτή δεν ήταν η αναμενόμενη ώστε να αναπληρωθεί η μεγάλη συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά σχεδόν 9% το 2020, η μεγαλύτερη στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και Βορείου Αφρικής.

Βασικοί παράγοντες πίσω από την μέτρια ανάκαμψη, σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα) είναι η σχετική εξάρτηση της οικονομίας από τον τουρισμό, ο περιορισμένος δημοσιονομικός χώρος και το δύσκολο επιχειρηματικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των περιορισμών στις επενδύσεις και στον ανταγωνισμό.

Όσον αφορά τον εξωτερικό τομέα, υπήρξε μείωση του εμπορίου σε επίπεδο όγκου και συνολικής αξίας αλλά λόγω της βελτίωσης των εξαγωγών έναντι των εισαγωγών, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών από -7,1% του ΑΕΠ για το 2022 διαμορφώθηκε στο 5.2%. Τα αποθέματα μειώθηκαν στα 21 δισεκατομμύρια δηνάρια (6,78 δισεκατομμύρια δολάρια) στις 7 Ιουνίου 2023, αρκετά για να καλύψουν 91 ημέρες εισαγωγών, σε σύγκριση με 123 ημέρες την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους..

Ο πληθωρισμός συνέχισε την ανοδική του πορεία το 2023, κλείνοντας το έτος στο 7,4%, έναντι 8,5% ένα χρόνο νωρίτερα. Οι βασικοί λόγοι της επιμονής των πληθωριστικών πιέσεων είναι η εκτίναξη των διεθνών τιμών, ιδίως των εισαγόμενων προϊόντων, η άνοδος τιμών ενέργειας λόγω του πολέμου στην Ουκρανία και η τάση συγκράτησης των κρατικών επιδοτήσεων.

Για το τρέχον έτος υπήρχε η πρόβλεψη ότι η ανάπτυξη επίσης να κινηθεί με τους ίδιους ρυθμούς του παρελθόντος έτους, παρόλα αυτά οι συνέπειες του πολέμου στην Ουκρανία αναθεωρούν προς τα κάτω τις προβλέψεις και την τοποθετούν στο 2.5%.

Βασική σύσταση τόσο από τους διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς όσο και από την Κεντρική Τράπεζα είναι η αναγκαιότητα η Κυβέρνηση να προβεί σε δομικές οικονομικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις με στόχο την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης, την εξασφάλιση εξωτερικών πηγών χρηματοδότησης του προϋπολογισμού για το τρέχον έτος και την αποφυγή λήψης νομισματικών μέτρων τα οποία θα είχαν αρνητικές συνέπειες για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα.

Η κυβέρνηση στοχεύει στην προώθηση ορισμένων βασικών μεταρρυθμίσεων μεταξύ των οποίων (i) η κατάργηση των αδειών εισόδου στην αγορά και τα επιχειρηματικά εμπόδια, (ii) η μείωση των επιδοτήσεων των καταναλωτικών αγαθών, (iii) η βελτίωση της απόδοσης των κρατικών επιχειρήσεων και (iv) η μείωση του μισθολογίου του δημόσιου τομέα.

Η πρόδος σε αυτές τις μεταρρυθμίσεις είναι κρίσιμης σημασίας για τη σταθεροποίηση της μακροοικονομικής κατάστασης, και σύναψη συμφωνίας με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) για ένα νέο πρόγραμμα στήριξης – δάνειο που είναι απαραίτητο για την κινητοποίηση πολυμερούς και διμερούς χρηματοδότησης και ανάκτηση πρόσβασης στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές. Αν και υπήρξε προκαταρκτική συμφωνία με το ΔΝΤ τον Οκτώβρη του 2022 δεν φαίνεται να υπάρχει διάθεση από την τунησιακή πλευρά για να ευοδωθεί.

2. Βασικά Οικονομικά Μεγέθη

Παρατίθεται πίνακας με τα βασικά οικονομικά στοιχεία της τυνησιακής οικονομίας:

Πίνακας 1: Βασικά μεγέθη της τυνησιακής οικονομίας

	2019	2020	2021	2022	2023
Ονομαστικό ΑΕΠ (δισεκ US\$)	41,91	42,49	46,81	44,58	48,53
Μεταβολή του ΑΕΠ (%)	1%	1,38%	10,17%	-4,76%	8.86%
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (US\$ σε PPP)	12.314	11.734	12.159	13.253	13.682
Ανεργία (% και κατά μέσο όρο)	14,9%	17,4%	18,4%	16,2%	16,4%
Μέσος ετήσιος πληθωρισμός (%)	6,7%	5,7%	6,6%	8,5%	7,4%
Δημόσιο Χρέος ως % του ΑΕΠ	72,6%	87,6%	84% ⁶	80%	78,6%
Εξωτερικό χρέος (σε δισεκ US\$)	39,44	41,12	41,67	39,65	42,2
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (% του ΑΕΠ)	-3,4	-2,5	-2,8	-4,2	-4,4
Εξαγωγές αγαθών (σε δισεκ €)	14,367	12,084	14,115	18,9	18,41
Εισαγωγές αγαθών (σε δισεκ €)	19,890	16,051	19,016	27,19	23,48
Έλλειμμα εμπορικού ισοζυγίου (δισεκ €)	5,52	3,980	4,901	8,09	5,07
Συναλλαγματική Ισοτιμία (ΤΝΔ – Ευρώ)	0,31	0,30	0,31	0,30	0,29
Διεθνή συναλλαγματικά αποθέματα (δισεκ. US\$)	7,42	9,12	8,32	6,78	7,84

Πηγές: [IMF DataMapper](#), The World Bank, https://www.bct.gov.tn/bct/siteprod/stat_index.jsp

3. Εξέλιξη και Ανάλυση Βασικών Οικονομικών Τομέων

3.1 Γεωργία/Αγροτική Παραγωγή

Η αγροτική παραγωγή αποτελεί έναν εκ των βασικών πυλώνων της τυνησιακής οικονομίας, συνεισφέροντας κατά 9% έως 10% στο ΑΕΠ της χώρας και κατά 11.8% στο σύνολο των εξαγωγών. Τα κύρια εξαγόμενα αγροτικά προϊόντα είναι το ελαιόλαδο και οι χουρμάδες και ακολουθούν τα ψάρια και τα λαχανικά.

- Το εμπορικό ισοζύγιο τροφίμων μειώθηκε αρκετά και κατέγραψε κατά το έτος 2023 έλλειμμα 211 MD (62 εκ. Ευρώ) έναντι ελλείμματος 1991,1 MD (590 εκ. Ευρώ) κατά το προηγούμενο έτος, σημειώνοντας έτσι ποσοστό κάλυψης 97,2% το 2022 έναντι 75,2% το 2022.
- Σε επίπεδο αξίας, οι εξαγωγές τροφίμων αυξήθηκαν κατά 21,3% ενώ οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά 6,2%.
- Η πτώση του ελλείμματος είναι ουσιαστικά αποτέλεσμα της αύξησης του ρυθμού εξαγωγών

ελαιολάδου (52,4%) και των χουρμάδων (4,6%) παράλληλα με μείωση των εισαγωγών σκληρού σιταριού (-34,7%), φυτικών ελαίων (-40%), και σόγιας (-25%).

- Σημαντική βελτίωση είχε η μέση τιμή του ελαιολάδου (18,96 από 11,77 DT/kg) σημειώνοντας αύξηση 61,1% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου της Τυνησίας μειώθηκε κατά 32,4% το 2023, σύμφωνα το Υπουργείο Εμπορίου και Ανάπτυξης Εξαγωγών. Το έλλειμμα θα μειωθεί από 25,231 δισ. δηνάρια το 2022 σε 17,069 δισ. δηνάρια το 2023.

- Οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά 4,4% στα 79,1 δισ. δηνάρια κατά το 2023 συνολικά, σε σύγκριση με 82,7 δισ. δηνάρια το 2022.
- Το ποσοστό κάλυψης των εισαγωγών από τις εξαγωγές αυξήθηκε σε 78,4% το 2023, έναντι 69,5% το 2022.
- Οι εισαγωγές τροφίμων αντιπροσώπευαν το 9,5% των συνολικών εισαγωγών.
- Οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 7,9% σε περίπου 62 δισεκατομμύρια δηνάρια το 2023, σε σύγκριση με 57,5 δισεκατομμύρια ένα χρόνο νωρίτερα.
- Οι εξαγωγές τροφίμων αντιπροσώπευαν το 11,8% των συνολικών εξαγωγών.
- Το μερίδιο του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου τροφίμων στο συνολικό έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου μειώθηκε κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, από 12,0% σε 11,6%.

Συνιστώνται μεταρρυθμίσεις όπως η υιοθέτηση της γεωργίας διατήρησης, της μηχανοποίησης, της οικολογικής μετάβασης και της χρήσης μη συμβατικών υδάτων για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των τομέων. Παρά το δύσκολο πλαίσιο, η γεωργία και τα αγροδιατροφικά προϊόντα στην Τυνησία το 2024 παραμένουν συμπληρωματικά και απαραίτητα για την επισιτιστική κυριαρχία και την οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

⁵ <https://www.statista.com/statistics/524479/gross-domestic-product-gdp-in-tunisia/>

⁶ <https://www.worldbank.org/en/country/tunisia/publication/economic-update-april-2022>

Εξαγωγές Γεωργικών Προϊόντων 2023

	2022	2023	2023/22	2022	2023	2023/22
Προϊόντα	Αξία (MD)			Τιμή (DT/Kg)		
			%			%
Ελαιόλαδο	2501,4	3812,9	52,4	11,77	18,96	61,1
Θαλασσινά και ψάρια	739,6	685,7	-7,3	23,63	22,69	-3,9
Χουρμάδες	759,6	794,2	4,6	5,83	6,12	4,9
Εσπεριδοειδή	21,7	12,7	-40,7	1,68	1,69	0,7

Source : Calculs de l'ONAGRI d'après les données de l'INS.

Συνολικά η παραγωγή σιτηρών στην Τυνησία σημείωσε δραματική πτώση κατά 70% σε σχέση με το 2022 με συνολική παραγωγή 539 χιλιάδων τόνων έναντι 1795 χιλιάδων τόνων το 2022 πολύ κάτω και από τον μ.ο πενταετίας που ήταν 1583 τόνοι. Μια βασική αιτία είναι η λειψυδρία που μαστίζει την χώρα. Για αυτό και παρατηρείται πτώση παραγωγής σε σχέση με το 2022 και στα κυρίαρχα εξαγωγίμα προϊόντα της Τυνησίας όπως ελαιόλαδο (-12,5%), χουρμάδες (-7,6%) και ντομάτες (-4,9%). Περαιτέρω μειώθηκε κατά 24% σε σχέση με το 2022 η καλλιεργήσιμη γη βιολογικών προϊόντων ενώ κατά 36,2% μειώθηκε η ποσότητα των βιολογικών προϊόντων αν και η αξία τους αυξήθηκε κατά 65,6%.

Το 63% της αξίας εξαγωγής τροφίμων εξασφαλίζεται από τα προϊόντα ελαιολάδου (52.1%) και τους χουρμάδες (10.9%) ενώ στην τρίτη θέση έρχονται τα προϊόντα αλιείας με 9.4%. Οι τιμές εξαγωγής αυξήθηκαν κατά 61,1% για το ελαιόλαδο και 4,9% για τους χουρμάδες. Από την άλλη, αυτή των ψαρικών μειώθηκε κατά 3.9%.

Όσον αφορά τις εισαγωγές, τα δημητριακά παρέμειναν στα ίδια επίπεδα με το 2022 αποτελώντας περίπου το 53% των εισαγωγών, ήτοι το μαλακό σιτάρι το 18,6% το σκληρό σιτάρι το 14,5%, το κριθάρι το 9,3% και ο αραβόσιτος το 10,3%. Οι μεγάλες εισαγωγές δημητριακών εξηγούνται και από το γεγονός ότι τα προϊόντα σίτου και κυρίως το ψωμί είναι επιδοτούμενα και διαθέσιμα σε πολύ χαμηλές τιμές στους πολίτες, γεγονός που οδηγεί σε μεγάλες καταναλώσεις.

Οι τιμές εισαγωγής δημητριακών μειώθηκαν κατά (-24,6%) για το σκληρό σιτάρι, κατά (-25%) για το κριθάρι, (-23,5%) για το μαλακό σιτάρι και (-21,7%) για το καλαμπόκι. Αυτές οι μειώσεις ίσως οφείλονται στην επίτευξη διμερών συμφωνιών με Ρωσία και Ουκρανία.

Εισαγωγές Γεωργικών Προϊόντων 2023

	2022	2023	2023/23	2021	2022	2022/21
Προϊόντα	Αξία (MD)		%	Τιμή (DT/Kg)		%
Σιτάρι μαλακό	1082,1	1400,2	29,4	1,28	0,98	-23,5
Σιτάρι σκληρό	1675,1	1093,3	-34,7	1,87	1,41	-24,6
Κριθάρι	874,6	701,5	-19,8	1,22	0,91	-25
Αραβόσιτος	920,5	849,5	-7,7	1,11	0,87	-21,7
Πατάτες	51,6	67	29,8	2,14	1,48	-30,9
Κρεατικά	34,7	43,5	35,2	10,55	10,02	-5
Γαλακτομικά	177,2	267	50,4	10,14	9,39	-7,4
Φυτικά λάδια	1397,9	838,1	-40	4,61	3,55	-22,9
Ζάχαρη	502,0	750,8	49,6	1,72	1,94	13,3

Σε ό,τι αφορά τις επενδύσεις, οι αγροτικές επενδύσεις που εγκρίθηκαν το 2023 ανήλθαν σε 595 εκ. δηναρίων έναντι αξίας 612 εκ. δηναρίων το 2022. Αυτό αντιπροσωπεύει μείωση 2,8% σε αξία επενδύσεων, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Εθνικού Παρατηρητηρίου Γεωργίας (ONAGRI)

3.2 Βιομηχανία

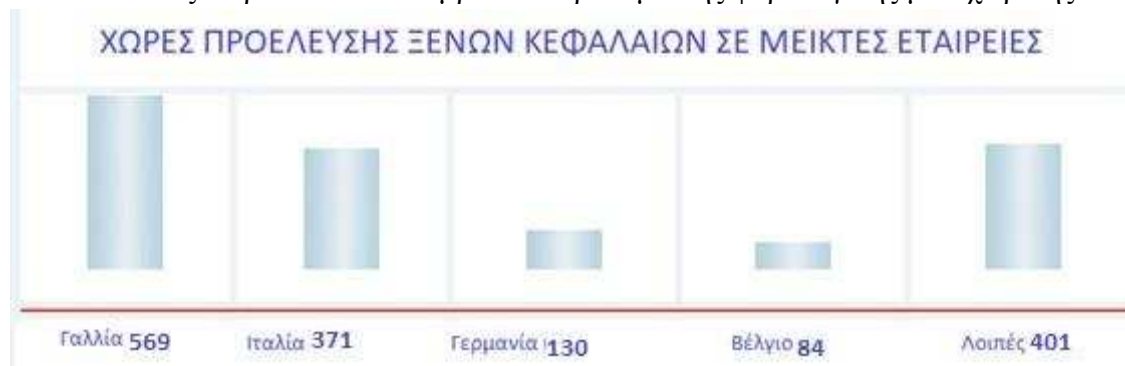
Ο τομέας της βιομηχανίας αποτελεί βασικό πυλώνα απασχόλησης και σύμφωνα με το Υπουργείο Βιομηχανίας και Εμπορίου, (<http://www.tunisieindustrie.nat.tn/en/tissu.asp>) οι βιομηχανικές επιχειρήσεις που απασχολούν 10 και άνω εργαζομένους ανέρχονται σε 4.745 (έναντι 4.810 την περασμένη χρονιά) από τις οποίες οι 2.134 (έναντι 2.145 το 2022) είναι αποκλειστικά εξαγωγικές.

Αναλυτικότερα η διάρθρωσή του έχει ως εξής:

Τομείς	Αποκλειστικά Εξαγωγικές	Λοιπές	Σύνολο	%
Βιομηχανίες Τροφίμων	210	805	996	20,7%
Δομικά Υλικά, Κεραμικά και Γυαλί	22	309	331	7,0%
Μεταλλουργία και Σχετικές Κατασκευές	194	385	579	12,2%
Ηλεκτρικός και Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός	234	105	339	7,1%
Χημικά Προϊόντα	128	388	516	10,9%
Κλωστοϋφαντουργία και Ρουχισμός	1 126	263	1 389	29,3%
Ξυλεία και Προϊόντα αυτής	16	128	144	3,0%
Δέρματα και Υποδηματοποιία	134	45	179	3,8%
Λοιπές Βιομηχανίες	70	183	253	5,3%
Σύνολο	2 134	2 611	4 745	100%

Πηγή: Υπουργείο Βιομηχανίας και Εμπορίου, <http://www.tunisieindustrie.nat.tn/en/tissu.asp>

Στις επιχειρήσεις αυτές απασχολούνται 530.134 εργαζόμενοι. Ο αριθμός των εταιρειών με ξένη συμμετοχή είναι 1.403, εκ των οποίων οι 889 είναι κατά 100% ξένης ιδιοκτησίας ενώ 1.164 εταιρείες είναι εξ ολοκλήρου εξαγωγικές. Οι τελευταίες έχουν ιδρυθεί βάσει του επενδυτικού νόμου ως μέσο προσέλκυσης επενδυτικών κεφαλαίων, παράγουν στην Τυνησία με διάθεση της παραγωγής αποκλειστικά στο εξωτερικό και απολαμβάνουν προνομιακής φορολογικής μεταχείρισης.

Οι εξαγωγές του βιομηχανικού τομέα αυξήθηκαν από 20.356,5 MD κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2022 σε 23.667,0 MD κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2023, σημειώνοντας έτσι αύξηση 16,3%. Ο βιομηχανικός τομέας εισήγαγε 24.965,5 MD κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2023 έναντι 24.549,7 MD την ίδια περίοδο του 2022, σημειώνοντας έτσι αύξηση 1,7%.

Σε σύγκριση με το πρώτο πεντάμηνο του περασμένου έτους, οι δηλωμένες επενδύσεις σε δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών ανήλθαν σε 336,2 MD έναντι 477,9 MD κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2022). Ο αριθμός των δηλωθέντων έργων αυξήθηκε από 4001 σε 3893 κατά

τους πρώτους πέντε μήνες του έτους 2023. Ο αριθμός των θέσεων εργασίας που θα δημιουργηθούν ανήλθε στις 13273 έναντι 12611 κατά τους πρώτους πέντε μήνες του έτους 2023, δηλαδή αύξηση 5,2%.

3.3 Τουρισμός

Σύμφωνα με το δελτίο οικονομικής κατάστασης, που δημοσίευσε η Παγκόσμια Τράπεζα το 2023, οι τουριστικές εισπράξεις στην Τυνησία, υπολογίζονται στο 47,2%, και έχουν συμβάλει σημαντικά στη μείωση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών. Αυτά τα έσοδα ανήλθαν σε 5,2 δισεκατομμύρια ΤD (3,2% του ΑΕΠ έναντι 2,4% το 2022).

Οι τουριστικές εισπράξεις ξεπέρασαν τα εμβάσματα από μετανάστες (5,1 δισεκατομμύρια δηνάρια), τα οποία κατέγραψαν πιο μέτρια αύξηση (+5,1%), αλλά τα οποία παραμένουν βασική πηγή συναλλάγματος για την Τυνησία. Ως αποτέλεσμα, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε από 7,0 δισεκατομμύρια δηνάρια το πρώτο εξάμηνο του 2022 (4,1% του ΑΕΠ) σε 2,7 δισεκατομμύρια δηνάρια (1,5% του ΑΕΠ) το 2023.

Η διαφοροποίηση στις αφίξεις εθνικοτήτων αυξήθηκε ακόμη και σε σύγκριση με το 2019, μεταξύ άλλων από γειτονικές και ευρωπαϊκές χώρες. Οι αφίξεις Αλγερινών τουριστών (46,6% των συνολικών αφίξεων) σημείωσαν αύξηση 4.5%. Οι τουριστικές ροές ανέκαμψαν το 2023 σε σύγκριση με το 2019, με την υποδοχή 6,2 εκατομμυρίων μη κατοίκων το 2023, έως τον Αύγουστο, σημειώνοντας αύξηση 62,4% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2022.

Οι περισσότεροι επισκέπτες προέρχονται από γειτονικές χώρες. Ωστόσο, ο αριθμός των Ευρωπαίων τουριστών έχει επίσης αυξηθεί, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως. Για το σκοπό αυτό, σημειώνεται ότι ο αριθμός των Γάλλων επισκεπτών (14,1% των συνολικών αφίξεων) αυξήθηκε κατά 11,7% και αυτός των Γερμανών (4,4% των συνολικών αφίξεων) κατά 3% σε σχέση με την περίοδο πριν από τον Covid. Από την άλλη πλευρά, οι ρωσικές αφίξεις (που αντιπροσωπεύουν το 6,7% του συνόλου το 2019) έχουν καταρρεύσει μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία.

Τα τουριστικά ξενοδοχεία και εστιατόρια ήταν από τους κύριους θετικούς παράγοντες που συνέβαλαν στην οικονομική ανάπτυξη το 2023, αντισταθμίζοντας την πτώση στους πρωτογενείς τομείς.

Οι δείκτες τέλους χρήσης επιβεβαιώνουν την ανάκαμψη στον κλάδο και η Κεντρική Τράπεζα αναφέρει ότι οι τουριστικές εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 28%, στις 20 Δεκεμβρίου 2023, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο επίπεδο 6,7 δισεκατομμυρίων δηναρίων.

3.4 Ενέργεια

Η ενέργεια αποτελεί σημαντική μεταβλητή για την οικονομία και τα δημόσια οικονομικά της Τυνησίας. Το ενεργειακό έλλειμμα αυξήθηκε κατά 56,6% του συνολικού εμπορικού ελλείμματος και στο τέλος του 2023 έφθασε τα -9.665,7 εκατομμύρια δηνάρια (MD).

Στα τέλη Νοεμβρίου 2023, σύμφωνα με την έκθεση για την ενεργειακή κατάσταση που δημοσίευσε το Υπουργείο Ενέργειας, το ποσοστό ενεργειακής ανεξαρτησίας ήταν 51% (το ίδιο

ποσοστό με το 2022). Χωρίς τον συνυπολογισμό των δικαιωμάτων, το ποσοστό ενεργειακής ανεξαρτησίας θα περιοριζόταν στο 38% στο τέλος Νοεμβρίου 2023, έναντι 39% στο τέλος Νοεμβρίου 2022.

Σύμφωνα με την έκθεση, το έλλειμμα του πρωτογενούς ενεργειακού ισοζυγίου μειώθηκε κατά 2% τους πρώτους έντεκα μήνες του 2023 σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2022, κυρίως λόγω της μείωσης της ζήτησης πρωτογενούς ενέργειας, ενώ η παραγωγή υδρογονανθράκων έπαιξε αρνητικό ρόλο.

Σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στοιχεία, οι πρωτογενείς ενεργειακοί πόροι ανήλθαν σε 4,1 Μτοε στο τέλος Νοεμβρίου 2023, μειωμένοι κατά 5% σε σχέση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Η πτώση αυτή οφείλεται κυρίως στη μείωση της εγχώριας παραγωγής αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου. Οι πρωτογενείς ενεργειακοί πόροι εξακολουθούν να κυριαρχούνται από την εγχώρια παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 73% των συνολικών πρωτογενών ενεργειακών πόρων.

Η ζήτηση πρωτογενούς ενέργειας μειώθηκε κατά 4% μεταξύ του τέλους Νοεμβρίου 2022 και του τέλους Νοεμβρίου 2023: η ζήτηση για φυσικό αέριο μειώθηκε κατά 4%, ενώ η ζήτηση για πετρελαιοειδή μειώθηκε κατά 3%. Πρέπει να σημειωθεί ότι η ζήτηση για φυσικό αέριο μειώθηκε ως αποτέλεσμα των περιορισμών στις αγορές αλγερινού φυσικού αερίου.

Ως αποτέλεσμα, η STEG στράφηκε στις εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας για να καλύψει το σύνολο της εθνικής ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας. Η διάρθρωση της ζήτησης πρωτογενούς ενέργειας δεν άλλαξε. Το μερίδιο των πετρελαιοειδών παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητο στο 48% μεταξύ του τέλους Νοεμβρίου 2023 και του τέλους Νοεμβρίου 2022. Ομοίως, το μερίδιο του φυσικού αερίου παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητο στο 52% κατά την ίδια περίοδο.

Οι εξαγωγές ενεργειακών προϊόντων μειώθηκαν κατά 27% σε αξία, ενώ οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά 13% σε αξία. Το έλλειμμα του ενεργειακού εμπορικού ισοζυγίου μειώθηκε από 8.895 MD στο τέλος Νοεμβρίου 2022 σε 8.363 MD στο τέλος Νοεμβρίου 2023, δηλαδή μειώθηκε κατά 6% (λαμβάνοντας υπόψη το δικαίωμα χρήσης φυσικού αερίου από τις αλγερινές εξαγωγές).

Το εμπόριο στον τομέα της ενέργειας είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο σε τρεις παράγοντες, δηλαδή στις ποσότητες που διακινούνται, στη συναλλαγματική ισοτιμία δολαρίου/δηναρίου και στην τιμή του αργού πετρελαίου τύπου Brent, την ποιότητα αναφοράς στην οποία αναπροσαρμόζονται οι τιμές του εισαγόμενου και εξαγόμενου αργού πετρελαίου και των πετρελαιοειδών. Η συναλλαγματική ισοτιμία έχει παραμείνει στο ίδιο επίπεδο και οι ποσότητες που διακινούνται έχουν μειωθεί, αλλά η τιμή του αργού πετρελαίου Brent έχει βελτιωθεί στο τέλος Νοεμβρίου 2023 σε σύγκριση με το τέλος Νοεμβρίου 2022.

Η εθνική παραγωγή αργού πετρελαίου ανήλθε σε 1.443 κιλτοόνους (kt) στο τέλος Νοεμβρίου 2023, 5% χαμηλότερα από ό,τι στο τέλος Νοεμβρίου 2022. Η μείωση αυτή επηρέασε τα περισσότερα από τα κύρια κοιτάσματα, δηλαδή το Halk el Manzel, το οποίο τέθηκε σε λειτουργία το 2021 (-36%), το El Borma (-16%), το Ashtart (-13%), το Ouedzar (-41%), το M.L.D (-28%), το Cherouq (-15%) το Miskar (-14%) και το Fanig/Bag/Tarfa (-18%). Άλλα πεδία, ωστόσο, κατέγραψαν βελτίωση της παραγωγής: Nawara (+29%), Gherib (+30%), Cercina (+23%), Hajeb/Guebiba (+10%) και Baraka (+60%).

Η μέση ημερήσια παραγωγή πετρελαίου αυξήθηκε από 35.400 βαρέλια/ημέρα στο τέλος Νοεμβρίου 2022 σε 33.700 βαρέλια/ημέρα στο τέλος Νοεμβρίου 2023.

Οι πόροι φυσικού αερίου (εθνική παραγωγή + φορολογικό πακέτο) ανήλθαν σε 2.432 κιλτονούς ισοδύναμου πετρελαίου (ktoe) στο τέλος Νοεμβρίου 2023, μειωμένοι κατά 8% σε σχέση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Η παραγωγή ξηρού εμπορικού φυσικού αερίου μειώθηκε κατά 10% και τα δικαιώματα για τη διέλευση του αλγερινού φυσικού αερίου μειώθηκαν κατά 3% σε 922 ktoe στο τέλος Νοεμβρίου 2023 σε σύγκριση με το τέλος Νοεμβρίου 2022.

Οι αγορές αλγερινού φυσικού αερίου αυξήθηκαν κατά 2% μεταξύ του τέλους Νοεμβρίου 2022 και του τέλους Νοεμβρίου 2023, σε 2.217 ktoe. Οι εθνικές προμήθειες φυσικού αερίου μειώθηκαν κατά 4% μεταξύ του τέλους Νοεμβρίου 2022 και του τέλους Νοεμβρίου 2023, σε 4.362 ktoe.

Μεταξύ του τέλους Νοεμβρίου 2022 και του τέλους Νοεμβρίου 2023, η εθνική ζήτηση για πετρελαιοειδή μειώθηκε κατά 3% σε 4.040 ktoe. Η ζήτηση για μαζούτ μειώθηκε κατά 19%, για βενζίνη κατά 3% και για ντίζελ κατά 7%. Από την άλλη πλευρά, η ζήτηση για καύσιμα αεριοθωμένων αυξήθηκε κατά 15% και για πετρελαϊκό κόκ κατά 5%. Η διάρθρωση της κατανάλωσης πετρελαιοειδών δεν μεταβλήθηκε σημαντικά μεταξύ του τέλους Νοεμβρίου 2022 και του τέλους Νοεμβρίου 2023, με εξαίρεση ορισμένα προϊόντα, και συγκεκριμένα το μαζούτ, το μερίδιο του οποίου αυξήθηκε από 5% στο τέλος Νοεμβρίου 2022 σε 4% στο τέλος Νοεμβρίου 2023, το ντίζελ, το μερίδιο του οποίου αυξήθηκε από 46% σε 44% κατά την ίδια περίοδο, το πετρελαϊκό κόκ, το μερίδιο του οποίου αυξήθηκε από 11% σε 12%, και το καύσιμο αεριοθωμένων, το μερίδιο του οποίου αυξήθηκε από 5% σε 6% κατά την ίδια περίοδο.

Η κατανάλωση οδικών καυσίμων μειώθηκε κατά 6% μεταξύ του τέλους Νοεμβρίου 2022 και του τέλους Νοεμβρίου 2023. Αντιπροσωπεύει το 62% της συνολικής κατανάλωσης πετρελαιοειδών. Η κατανάλωση υγραερίου αυξήθηκε ελαφρώς κατά 1% μεταξύ του τέλους Νοεμβρίου 2022 και του τέλους Νοεμβρίου 2023.

Η κατανάλωση πετρελαϊκού οπτάνθρακα αυξήθηκε κατά 5% μεταξύ του τέλους Νοεμβρίου 2022 και του τέλους Νοεμβρίου 2023 (προϊόν που χρησιμοποιείται αποκλειστικά από τσιμεντοβιομηχανίες και μπορεί να υποκατασταθεί από φυσικό αέριο και βαρύ μαζούτ). Από την άλλη πλευρά, η κατανάλωση αεριοθωμένων αεροσκαφών κατέγραψε σημαντική αύξηση 15% στο τέλος Νοεμβρίου 2023 σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους, μετά την αναζωογόνηση των δραστηριοτήτων στον τομέα των αερομεταφορών, ο οποίος είχε πληγεί σοβαρά από τις επιπτώσεις της πανδημίας του κοροναϊού.

Η συνολική ζήτηση φυσικού αερίου μειώθηκε κατά 4% μεταξύ του τέλους Νοεμβρίου 2022 και του τέλους Νοεμβρίου 2023, σε 4.352 ktoe. Η ζήτηση για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας μειώθηκε κατά 2%, ενώ η ζήτηση για την τελική κατανάλωση μειώθηκε κατά 9%. Ο τομέας της ηλεκτροπαραγωγής παραμένει μακράν ο μεγαλύτερος καταναλωτής φυσικού αερίου (73% της συνολικής ζήτησης στο τέλος Νοεμβρίου 2023), με πάνω από το 97% της ηλεκτροπαραγωγής να βασίζεται στο φυσικό αέριο. Η μείωση της ζήτησης από τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας οφείλεται στην περιορισμένη διαθεσιμότητα φυσικού αερίου και δεν αντικατοπτρίζει τη ζήτηση από τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας. Για τις τελικές χρήσεις (εξαιρουμένης της ηλεκτροπαραγωγής), η ζήτηση φυσικού αερίου μειώθηκε κατά 9% σε 1202 ktoe. Η ζήτηση από πελάτες μέσης και χαμηλής πίεσης μειώθηκε κατά 5%, ενώ η ζήτηση από πελάτες υψηλής πίεσης μειώθηκε κατά 16%.

Στο τέλος Νοεμβρίου 2023, η συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας μειώθηκε κατά 1% σε 17.952 GWh (εξαιρουμένης της αυτοπαραγωγής που καταναλώθηκε), σε σύγκριση με 18.163 GWh στο τέλος Νοεμβρίου 2022. Η παραγωγή για την τοπική αγορά μειώθηκε κατά 1%. Οι αγορές ηλεκτρικής ενέργειας από την Αλγερία και τη Λιβύη κάλυψαν το 11% των αναγκών της τοπικής αγοράς στο τέλος Νοεμβρίου 2023.

Η STEG εξακολουθεί να κατέχει τη μερίδα του λέοντος στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, με 99% της εθνικής παραγωγής στο τέλος Νοεμβρίου 2023. Η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από φυσικό αέριο (STEG + IPP) μειώθηκε κατά 1%. Η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ανήλθε σε 2,2%. Επιπλέον, 205 MW φωτοβολταϊκών στεγών εγκαταστάθηκαν στον οικιακό τομέα και 311 άδειες χορηγήθηκαν για συνολική ισχύ 89 MW στον βιομηχανικό, τριτογενή και γεωργικό τομέα.

Οι πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας παρέμειναν σχεδόν σταθερές μεταξύ του τέλους Νοεμβρίου 2022 και του τέλους Νοεμβρίου 2023. Οι πωλήσεις σε πελάτες υψηλής τάσης μειώθηκαν κατά 9%, ενώ οι πωλήσεις σε πελάτες μέσης τάσης μειώθηκαν επίσης ελαφρώς, κατά 0,3%. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι για τις πωλήσεις χαμηλής τάσης, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων κατευθύνεται στον οικιακό τομέα (σχεδόν το 75% κατά μέσο όρο), τα στατιστικά στοιχεία που βασίζονται σε διμηνιαία τιμολόγηση, από τα οποία σχεδόν τα μισά είναι εκτιμώμενα, δεν δίνουν ακριβή εικόνα της πραγματικής κατανάλωσης. Οι βιομηχανικοί πελάτες παραμένουν οι μεγαλύτεροι καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας, αντιπροσωπεύοντας το 58% της συνολικής ζήτησης των πελατών υψηλής και μέσης τάσης στο τέλος Νοεμβρίου 2023. Η πλειονότητα των τομέων κατέγραψε μείωση των πωλήσεων, κυρίως η βιομηχανία χαρτιού και εκδόσεων (-15%), οι εξορυκτικές βιομηχανίες (-14%) και οι βιομηχανίες δομικών υλικών, κεραμικών και γυαλιού (IMCCV) (-11%), σε σύγκριση με την αύξηση των πωλήσεων στον τομέα της άντλησης (υπηρεσίες ύδρευσης και υγιεινής) (+9%) και στον τουρισμό (+6%).

3.5 Αγορά Εργασίας

Στην Τυνησία, από την 1η Μαΐου 2024, ο κατώτατος μισθός για εβδομαδιαία εργασία 48 ωρών θα είναι 491.504 δηνάρια. Ο κατώτατος μισθός των 40 ωρών αυξήθηκε στα 417.558 δηνάρια.

Οι ωρομίσθιοι στο πλαίσιο του 48ωρου συστήματος θα λαμβάνουν 2,363 δηνάρια για κάθε ώρα εργασίας. Όσοι εργάζονται με το σύστημα των 40 ωρών θα δικαιούνται 2,409 δηνάρια για κάθε ώρα εργασίας, όπως ορίζει το κυβερνητικό διάταγμα 419 της 09ης Ιουλίου 2024.

Από τον Μάιο 2024	Μηνιαίος Μισθός		Ωρομίσθιο	
	Καθεστώς 48ωρου	Καθεστώς 40ώρου	Καθεστώς 48ωρου	Καθεστώς 40ώρου
Βασικός Μισθός	461,136	387,558	2,217	2,236
Προσωρινή πρόσθετη αποζημίωση	30,368	30,000	0,146	0,173
Σύνολο	491,504	417,558	2,363	2,409

Πηγή: <https://www.paie-tunisie.com/369/fr/smig-et-smag.aspx>

- Επίδομα μεταφοράς: 36.112 δηνάρια/μήνα

- Επίδομα παρουσίας: 2.080 δηνάρια/μήνα

Αύξηση SMAG

Ο ελάχιστος εγγυημένος γεωργικός μισθός (SMAG) αυξήθηκε από 17.664 δηνάρια σε 18.904 δηνάρια από την 1η Μαΐου 2024.

Ο ελάχιστος εγγυημένος γεωργικός μισθός (SMAG) αυξήθηκε από 18.904 δηνάρια σε 20.320 δηνάρια από την 01 Ιανουαρίου 2025.

Αύξηση κατά 66 χιλιοστά ημερησίως του τεχνικού επιδόματος για τους εξειδικευμένους γεωργικούς εργάτες, από 942 χιλιοστά σε 1.008 δηνάρια από την 01 Μαΐου 2024.

Αύξηση κατά 76 χιλιοστά ημερησίως της πριμοδότησης τεχνικότητας για τους εξειδικευμένους γεωργικούς εργάτες, από 1,008 δηνάρια σε 1,084 δηνάρια από την 1η Ιανουαρίου 2025.

Αύξηση κατά 124 χιλιοστά ανά ημέρα της πριμοδότησης τεχνικότητας για τους ειδικευμένους γεωργικούς εργάτες, από 1,772 δηνάρια σε 1,896 δηνάρια από την 1η Μαΐου 2024.

Αύξηση κατά 142 χιλιοστά ανά ημέρα της πριμοδότησης τεχνικότητας για τους ειδικευμένους γεωργικούς εργάτες από 1,896 δηνάρια σε 2,038 δηνάρια από την 1η Ιανουαρίου 2025.

Στελέχη εκτός των εργαζομένων που αμείβονται με τον κατώτατο μισθό:

Επιπλέον, το διάταγμα αριθ. 161-2023 της 17ης Φεβρουαρίου 2023 αυξάνει τους μισθούς στους μη

γεωργικούς τομείς που διέπονται από τον Εργατικό Κώδικα και δεν διέπονται από κλαδικές συλλογικές συμβάσεις ως εξής:

Υπάλληλοι:

-Καθεστώς 48 ωρών, μηνιαία αύξηση από 34.528 σε 44.304 δηνάρια

-Καθεστώς 40 ωρών: μηνιαία αύξηση από 28.773 δηνάρια σε 36.919 δηνάρια.

Προϊστάμενοι:

- Καθεστώς 48 ωρών, μηνιαία αύξηση από 50.752 δηνάρια

- Καθεστώς 40 ωρών: μηνιαία αύξηση 42.293 δηνάρια

Διευθυντές:

- Καθεστώς 48 ωρών, μηνιαία προσαύξηση 66.352 δηνάρια

- Καθεστώς 40 ωρών, μηνιαία αύξηση 55.292 δηνάρια

Οι νέοι εργαζόμενοι κάτω των 18 ετών πρέπει να λαμβάνουν αύξηση ίση τουλάχιστον με το 85% της προβλεπόμενης αύξησης.

Ο μεγάλος άτυπος τομέας, η επικράτηση του τομέα των υπηρεσιών, τα υψηλά επίπεδα ανεργίας και η χαμηλή συμμετοχή των γυναικών είναι ορισμένοι παράγοντες που χαρακτηρίζουν την αγορά εργασίας της Τυνησίας τα τελευταία χρόνια. Το 2023, το εργατικό δυναμικό στην Τυνησία αποτελείται από περίπου 4,45 εκατομμύρια άτομα. Από αυτούς, περίπου 3,66 εκατομμύρια απασχολούνταν, ενώ οι υπόλοιποι αναζητούσαν εργασία. Αν και ο αριθμός των εργαζόμενων γυναικών αυξάνεται σιγά-σιγά την τελευταία δεκαετία, οι άνδρες αποτελούν την πλειοψηφία του πληθυσμού που απασχολείται στη χώρα.

Το ποσοστό ανεργίας στην Τυνησία ανήλθε σε περίπου 17,7% το 2023. Η ανεργία ήταν υψηλότερη μεταξύ των γυναικών, καθώς το 2024 καταγράφηκε ποσοστό ανεργίας των γυναικών 22 τοις εκατό. Ωστόσο, είναι τα άτομα ηλικίας 15 έως 24 ετών που αντιμετωπίζουν τα μεγαλύτερα εμπόδια στην εξεύρεση εργασίας. Το 2023, το ποσοστό ανεργίας των νέων στο νομό ανερχόταν σε περίπου 40,5 τοις εκατό. Μεταξύ των νέων, η ανισότητα μεταξύ των δύο φύλων είναι λιγότερο έντονη σε σύγκριση με τα συνολικά ποσοστά. Σε γενικές γραμμές, τα επίπεδα ανεργίας είναι σημαντικά υψηλότερα μεταξύ των ατόμων που κατέχουν υψηλότερα εκπαιδευτικά πτυχία, κυρίως λόγω της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων μεταξύ της εκπαίδευσης και των αναγκών της αγοράς εργασίας.

Οι υπηρεσίες και αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μερίδιο της απασχόλησης. Περίπου το 52% του ενεργού πληθυσμού απασχολούνταν στον τομέα των υπηρεσιών το 2023. Ακολουθούν ο βιομηχανικός και ο γεωργικός τομέας, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν περίπου το 34% και το 14% της συνολικής απασχόλησης στη χώρα, αντίστοιχα. Όσον αφορά τις μορφές απασχόλησης, οι μισθωτοί αποτελούσαν

την πλειονότητα του ενεργού πληθυσμού, ενώ λίγο λιγότερο από το 30 τοις εκατό ήταν εργοδότες, αυτοαπασχολούμενοι ή άτομα που απασχολούνταν σε οικογενειακές επιχειρήσεις. Επιπλέον, πολλοί Τυνησίοι εργάζονται στον άτυπο τομέα, ιδίως στον αγροτικό και μη μεταποιητικό τομέα. Σύμφωνα με κυβερνητικά στοιχεία, ο αριθμός των ατόμων που ασχολούνται με άτυπες δραστηριότητες ξεπέρασε το 1,6 εκατομμύριο το 2020, σε σύγκριση με περίπου 1,9 εκατομμύρια άτομα με επίσημη απασχόληση.

3.6 Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός μειώθηκε στο 8,1% τον Δεκέμβριο του 2023, έναντι 8,3% τον Νοέμβριο του 2023, σύμφωνα με σημείωμα που δημοσίευσε την Παρασκευή το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (INS) σχετικά με τον δείκτη τιμών καταναλωτή για τον Δεκέμβριο του 2023.

Η μείωση αυτή του πληθωρισμού, παρά τη μηνιαία αύξηση, οφείλεται στην επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των τιμών μεταξύ Δεκεμβρίου και Νοεμβρίου 2023 σε σύγκριση με την ίδια περίοδο πέρυσι.

Σύμφωνα με το INS, οι τιμές των τροφίμων αυξήθηκαν κατά 12,3% σε ετήσια βάση τον Δεκέμβριο του 2023. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση της τιμής του καφέ σε σκόνη κατά 35%, στην αύξηση της τιμής του βοδινού κρέατος κατά 26,6%, στην αύξηση της τιμής των βρώσιμων ελαίων κατά 25,1%, στην αύξηση της τιμής των καρυκευμάτων κατά 20,7%, στην αύξηση της τιμής των φρέσκων λαχανικών κατά 14,1% και στην αύξηση της τιμής των φρέσκων φρούτων κατά 12,5%.

Στο σύνολο του έτους, η τιμή των βιομηχανικών αγαθών αυξήθηκε κατά 7%, λόγω της αύξησης κατά 5,4% της τιμής των οικοδομικών υλικών, της αύξησης κατά 9,8% της τιμής των ειδών ένδυσης και της αύξησης κατά 7,7% της τιμής των οικιακών αγαθών.

Στις υπηρεσίες, οι τιμές αυξήθηκαν κατά 6,1% σε ετήσια βάση, κυρίως λόγω των υψηλότερων τιμών για τα εστιατόρια, καφετέριες και ξενοδοχεία (11%), τις δημόσιες και ιδιωτικές μεταφορές (7%), τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (13,3%) και τις ασφαλιστικές υπηρεσίες (5,1%).

Όσον αφορά τη συμβολή στον πληθωρισμό ανά κατηγορία, τη μεγαλύτερη συμβολή στον πληθωρισμό είχαν οι ομάδες "μη επιδοτούμενα μη τρόφιμα" και "μη ρυθμιζόμενα τρόφιμα", με 4% και 3,2% αντίστοιχα. Η ομάδα "επιδοτούμενα τρόφιμα" είχε τη μικρότερη συμβολή, 0,1%.

Όσον αφορά τη συμβολή στον πληθωρισμό ανά τομέα, το ΙΝΣ ανέφερε ότι η ομάδα "Βιομηχανικά προϊόντα" και η ομάδα "Υπηρεσίες" είναι οι τομείς που είχαν τη μεγαλύτερη συμβολή στο συνολικό πληθωρισμό, με 2,7% και 2,1% αντίστοιχα.

Ο πυρήνας του πληθωρισμού (εξαιρουμένων των τροφίμων και της ενέργειας) μειώθηκε στο 7,1% τον Δεκέμβριο του 2023, από 7,3% τον προηγούμενο μήνα. Οι τιμές των μη ρυθμιζόμενων προϊόντων αυξήθηκαν κατά 9,4% σε ετήσια βάση. Οι τιμές των ρυθμιζόμενων προϊόντων αυξήθηκαν κατά 3,9%. Οι τιμές των μη επιδοτούμενων τροφίμων αυξήθηκαν κατά 13,8%, έναντι 3,3% για τα επιδοτούμενα τρόφιμα.

3.7 Εξωτερικό Εμπόριο της Τυνησίας κατά το 2023

Τα αποτελέσματα του εξωτερικού εμπορίου της Τυνησίας σε τρέχουσες τιμές το 2023 δείχνουν ότι οι εισαγωγές σημείωσαν πτώση κατά 5.2% έναντι αύξησης +33.2% το 2022. Έφτασαν στο επίπεδο των 24 δισεκ. ευρώ έναντι 25.31 δισεκ. ευρώ κατά το 2022.

Όσον αφορά τις εξαγωγές, κατέγραψαν αύξηση 6,6% έναντι αύξησης 25% την ίδια περίοδο του 2022. Σε αξία, οι εξαγωγές έφτασαν τα 18.78 δισεκ. ευρώ έναντι 17.63 δισεκ. ευρώ κατά το 2022.

Μετά από αυτή την εξέλιξη στο επίπεδο των εξαγωγών και των εισαγωγών, το εμπορικό ισοζύγιο της Τυνησίας για το 2023 παρέμεινε ελλειμματικό αξίας -5,2 δισεκ. ευρώ έναντι ελλείμματος -7,68 δισεκ. ευρώ κατά το 2022. Ο συνολικός όγκος του εμπορίου ωστόσο μειώθηκε ανεπαίσθητα κατά -0.3% έναντι αύξησης κατά +29.7% που σημειώθηκε το 2022. Το ποσοστό κάλυψης αυξήθηκε κατά 7,6 μονάδες σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2022 να διαμορφωθεί στο 78,3%.

Γεωγραφική Κατανομή

Οι εξαγωγές της Τυνησίας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση (72.3% των συνολικών εξαγωγών) αυξήθηκαν κατά 4,4% στα 13 δισεκ. Ευρώ καταλαμβάνοντας την 35^η θέση στις χώρες από τις οποίες εισάγει η ΕΕ. Η ΕΕ αποτελεί τον κορυφαίο και με διαφορά προορισμό των τυνησιακών προϊόντων (αξία 10,5 δισεκ. ευρώ) ενώ ακολουθούν η Κίνα και η Ρωσία (2,95 και 2,31 δισεκ. ευρώ αντίστοιχα).

Στις αραβικές χώρες, οι εξαγωγές αυξήθηκαν με την Αλγερία (+46,7%) και με τη Λιβύη +4,3%. Αντίθετα, υποχώρησαν κατά (-34,7%) με την Αίγυπτο και κατά (-9,2%) με το Μαρόκο.

Όσον αφορά τις εισαγωγές από την Ευρωπαϊκή Ένωση (43,8% των συνολικών εισαγωγών), μειώθηκαν κατά 13,2% στα 11.8 δισεκ. ευρώ καταλαμβάνοντας την 32^η θέση στους εισαγωγείς ευρωπαϊκών προϊόντων. Επίσης η ΕΕ καταλαμβάνει την πρώτη θέση στις εισαγωγές της Τυνησίας η συνολική αξία των οποίων ανέρχεται στα 13,59 δισεκ ευρώ. Ακολουθεί η Λιβύη με 785 εκ ευρώ και οι ΗΠΑ με 475 εκ. ευρώ.

Εξαγωγές προς ΕΕ

Σε ο, τι αφορά τις εξαγωγές οι πέντε πρώτες κατηγορίες με βάση τους κωδικούς HS είναι αρχικά τα μηχανήματα με μερίδιο 28,7% και εξαγωγές αξίας 3.399 εκ. ευρώ, τα υφάσματα με αξία 1.581 εκ. ευρώ και μερίδιο 13.4%, τα μέταλλα με αξία 1.139 ευρώ και μερίδιο 9.6%, τα πλαστικά με μερίδιο 8.9% και αξία 1.057 εκ. ευρώ και τα χημικά με αξία 924 εκ. ευρώ και μερίδιο 7.8%,

Εισαγωγές από ΕΕ

Στις εισαγωγές οι πέντε πρώτες κατηγορίες με βάση τους κωδικούς HS σε αξία και μερίδιο έχουν ως εξής, μηχανήματα με μερίδιο 35.4% και αξία 4.616 εκ. ευρώ, υφάσματα με μερίδιο 20.6% και αξία 2.695 εκ. ευρώ, ορυκτά με μερίδιο 6.5% και αξία 847 εκ. ευρώ, εξοπλισμός μεταφορών με μερίδιο 6% και αξία 788 εκ. ευρώ και τέλος οπτικός και φωτογραφικός εξοπλισμός με μερίδιο 4.9% και αξίας 636 εκ. ευρώ.

ΕΕ και Τυνησία (Ποσά σε εκ. ευρώ)

Indicator	Unit	Period	Imports	Exports	Total trade	Balance
Last year	Mio euros	2023	13,056	11,828	24,883	-1,228
Rank as EU partner		2023	35	32	34	
Share in EU trade	%	2023	0.5	0.5	0.5	
Annual growth rate	%	2022 - 2023	4.4	-13.2		
Annual average growth rate	%	2019 - 2023	6.8	2.0		

Συνολικό εξωτερικό εμπόριο Τυνησίας (Ποσά σε εκ. ευρώ)

Period	Imports		Exports		Balance		Total trade	
	Value Mio €	% Growth	Value Mio €	% Growth	Value Mio €	% Growth	Value Mio €	% Growth
2013	1,630,762		1,780,132		149,369		3,410,894	
2014	1,625,384	-0.3	1,796,784	0.9	171,399	14.8	3,422,168	0.3
2015	1,648,095	1.4	1,876,311	4.4	228,216	33.2	3,524,405	3.0
2016	1,602,429	-2.8	1,866,820	-0.5	264,390	15.9	3,469,249	-1.6
2017	1,772,058	10.6	1,994,226	6.8	222,168	-16.0	3,766,284	8.6
2018	1,911,207	7.9	2,058,822	3.2	147,615	-33.6	3,970,028	5.4
2019	1,940,923	1.6	2,132,048	3.6	191,125	29.5	4,072,971	2.6
2020	1,715,369	-11.6	1,932,077	-9.4	216,708	13.4	3,647,446	-10.5
2021	2,123,847	23.8	2,180,613	12.9	56,765	-73.8	4,304,460	18.0
2022	3,006,149	41.5	2,570,037	17.9	-436,111		5,576,186	29.5
2023	2,518,822	-16.2	2,556,755	-0.5	37,933		5,075,576	-9.0

Γεωγραφική Κατανομή (Ποσά σε εκ. ευρώ)

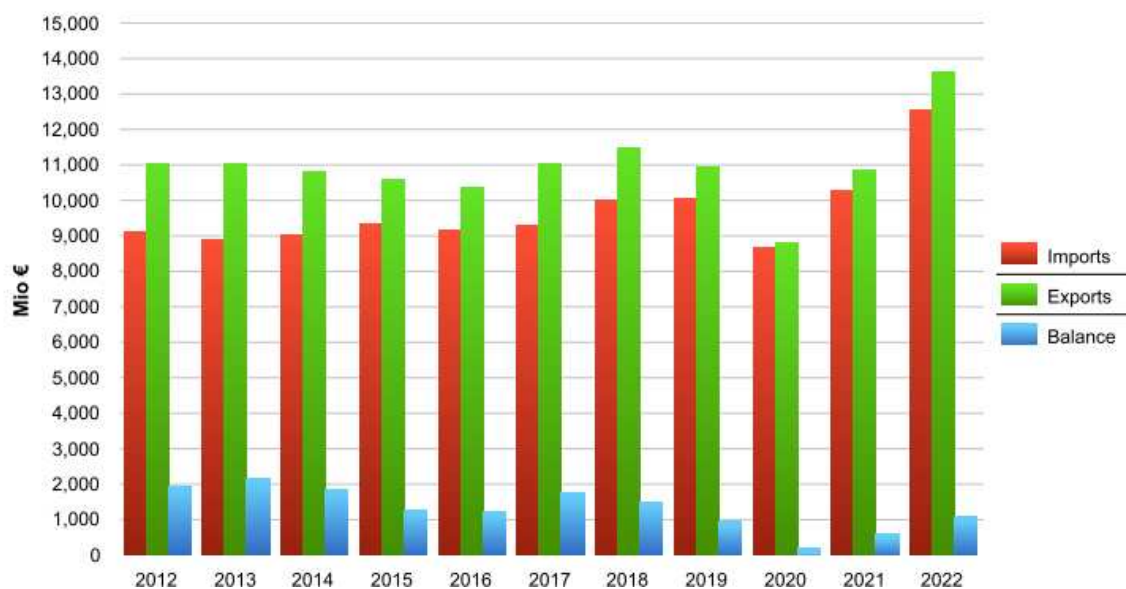
Partner	Imports		Partner	Exports		Partner	Total trade	
	Value Mio €	% Extra-EU		Value Mio €	% Extra-EU		Value Mio €	% Extra-EU
World	2,518,822	100.0	World	2,556,755	100.0	World	5,075,576	100.0
1 China	515,861	20.5	1 USA	502,326	19.6	1 USA	848,867	16.7
2 USA	346,541	13.8	2 United Kingdom	335,060	13.1	2 China	739,437	14.6
3 United Kingdom	179,985	7.1	3 China	223,576	8.7	3 United Kingdom	515,044	10.1
4 Switzerland	138,511	5.5	4 Switzerland	188,634	7.4	4 Switzerland	327,144	6.4
5 Norway	119,237	4.7	5 Türkiye	111,339	4.4	5 Türkiye	207,007	4.1
6 Türkiye	95,668	3.8	6 Japan	63,988	2.5	6 Norway	180,928	3.6
7 South Korea	73,048	2.9	7 Norway	61,691	2.4	7 Japan	134,455	2.6
8 Japan	70,467	2.8	8 South Korea	57,818	2.3	8 South Korea	130,866	2.6
9 India	65,086	2.6	9 Mexico	53,111	2.1	9 India	113,452	2.2
10 Russia	50,674	2.0	10 Canada	48,663	1.9	10 Russia	89,020	1.8
35 Tunisia	13,056	0.5	31 Tunisia	11,828	0.5	34 Tunisia	24,883	0.5

Πηγή: Αντιπροσωπεία της ΕΕ στην Τυνησία

European Union, Trade with Tunisia

Total goods: EU Trade flows and balance, annual data 2012 - 2022

Source Eurostat Comext - Statistical regime 4

Πηγή: https://webgate.ec.europa.eu/isdb_results/factsheets/country/details_tunisia_en.pdf

Εξωτερικό εμπόριο της Τυνησίας τα τελευταία έτη (Ποσά σε εκ. ευρώ)

Period	Imports		Exports		Balance		Total trade	
	Value Mio €	% Growth	Value Mio €	% Growth	Value Mio €	% Growth	Value Mio €	% Growth
2013	17,850		12,300		-5,551		30,150	
2014	18,850	5.6	12,236	-0.5	-6,614	19.2	31,086	3.1
2015	18,405	-2.4	12,434	1.6	-5,972	-9.7	30,839	-0.8
2016	17,149	-6.8	11,648	-6.3	-5,501	-7.9	28,797	-6.6
2017	18,284	6.6	12,573	7.9	-5,710	3.8	30,857	7.2
2018	19,158	4.8	13,154	4.6	-6,005	5.2	32,312	4.7
2019	19,262	0.5	13,339	1.4	-5,923	-1.4	32,601	0.9
2020	16,074	-16.6	12,081	-9.4	-3,993	-32.6	28,155	-13.6
2021	18,999	18.2	14,100	16.7	-4,898	22.7	33,099	17.6
2022	25,315	33.2	17,627	25.0	-7,688	57.0	42,941	29.7
2023	24,033	-5.1	18,789	6.6	-5,244	-31.8	42,822	-0.3

Πηγή E.E. https://webgate.ec.europa.eu/isdb_results/factsheets/country/details_tunisia_en.pdf

4. Οικονομικό-Επιχειρηματικό Περιβάλλον

Το 1996 η Τυνησία επικύρωσε τη Συμφωνία Σύνδεσης (Association Agreement) με την Ε.Ε. βάσει της οποίας δημιουργήθηκε ζώνη ελευθέρου εμπορίου (free trade zone) για τα βιομηχανικά προϊόντα τον Ιανουάριο του 2008 (κατάργηση δασμών για τα εισαγόμενα από την Ε.Ε. βιομηχανικά προϊόντα).

Δασμολόγιο: υποχρεωτικά συμπίπτουν τα 8 πρώτα ψηφία του δασμολογικού κωδικού ευρωπαϊκού και τυνησιακού δασμολογίου – οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επιβεβαιώσουν ότι ο κωδικός είναι σωστός στην ακόλουθη βάση:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=el&Taric=&QuotaAuthorities=false&EndPub=&MeasText=&Area=&Regulation=&LangDescr=&MeasType=&SimDate=20111029&StartPub=&OrderNum=&GoodsText=&ContextPath=&Level=&Expand=false

Βάσει της Τελωνειακής Συμφωνίας Ε.Ε.-Τυνησίας, τα τυνησιακά τελωνεία μπορούν να απαιτήσουν τα αποδεικτικά έγγραφα για την παροχή του πιστοποιητικού EUR.1 προκειμένου να μην επιβάλλουν δασμούς. Τα τρόφιμα και τα γεωργικά προϊόντα έχουν εξαιρεθεί από την διαδικασία αυτή και υπάρχουν σε εξέλιξη διαπραγματεύσεις μεταξύ Τυνησίας και Ε.Ε., για την επέκταση των μέτρων μείωσης των δασμών και στα προϊόντα αυτά στο πλαίσιο σύναψης σφαιρικής και σε βάθος συμφωνίας ελευθέρων συναλλαγών (Accord de libre échange complet et approfondi – ALECA).

Οι τυνησιακές εταιρίες έχουν την δυνατότητα εισαγωγής πρώτων υλών χωρίς να καταβάλουν φόρους και δασμούς, π.χ. οι καθόλα εξαγωγικές εταιρίες (entreprises totalement exportatrices, 70% του κύκλου εργασιών προέρχεται από εξαγωγές, για ορισμένες χρονιές κατ'εξαιρέση το 50%) έχουν δικαίωμα εισαγωγής προϊόντων π.χ. εξοπλισμός, πρώτες ύλες, ημιτελή προϊόντα για την παραγωγή, υπό προϋποθέσεις, χωρίς δασμούς και φόρους, (βλ. http://www.finances.gov.tn/themes/DGAFF/liens/entrep_export.pdf σελ.2). Το αν η εταιρία εισάγει το προϊόν χωρίς φόρους και δασμούς ως "εξοπλισμό" εξαρτάται από τις ενέργειες της ίδιας της εταιρίας.

Αν τα εισαγόμενα προϊόντα απευθύνονται στην εσωτερική αγορά της Τυνησίας, επιβάλλονται οι ακόλουθοι φόροι, ανάλογα με το προϊόν: ΦΠΑ, FODEC ο οποίος είναι επαγγελματικός φόρος και αναφέρεται στην ανάπτυξη του βιομηχανικού ανταγωνισμού, A.I.R. 10% (Avance Impot sur le Revenu) ο οποίος αναφέρεται σε φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, προκαταβάλλεται, όπως δηλώνει το όνομά του, και επιστρέφεται/αφαιρείται, θεωρητικά, στο τέλος της λογιστικής χρήσης και ενδεχομένως, ανάλογα με το προϊόν, μικρότεροι φόροι. Ο φόρος κατανάλωσης (droit de consommation) επιβάλλεται σε είδη πολυτελείας βλ. <http://www.douane.gov.tn/index.php?id=604>.

Ο φόρος A.I.R. ανέρχεται σε 10% της τελικής τιμής του προϊόντος, και αφού έχουν επιβληθεί φόροι και δασμοί, με αποτέλεσμα ο φόρος να εκτιμάται στο 30% της αρχικής τιμής του προϊόντος. Τα τυνησιακά τελωνεία έχουν τη δυνατότητα να επιβάλλουν τους φόρους όχι βάσει των τιμών των τιμολογίων που συνοδεύουν τα εμπορεύματα αλλά βάσει διεθνών τιμών.

Η διερεύνηση της ταυτότητας και στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό, της αξιοπιστίας μιας τυνησιακής εταιρείας αποτελεί βασική προϋπόθεση για την έναρξη συνεργασίας. Κατ'αρχήν θα

πρέπει να προηγηθεί ασφαλώς επισταμένη αναζήτηση στο διαδίκτυο για άντληση όσο το δυνατόν περισσότερων στοιχείων.

Ακολούθως θα πρέπει να διερευνηθεί η ύπαρξή της σε επικοινωνία με τους εδώ αρμόδιους φορείς. Ο Οργανισμός API (Agence de Promotion Industrielle) διατηρεί τη βάση με τις εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην Τυνησία. Η ιδρυτική πράξη των εταιριών υποβάλλεται μαζί με το καταστατικό υποχρεωτικά στο εμπορικό μητρώο Registre national des Entreprises – RNE του Οργανισμού L’Institut National de la Normalisation et de la Propriété Industrielle (INNORPI) [RNE Public \(registre-entreprises.tn\)](http://RNE.Public(registre-entreprises.tn)) και καταχωρείται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Η εγγραφή εταιρίας σε Επιμελητήριο, σύμφωνα με την τυνησιακή νομοθεσία, είναι προαιρετική.

Η αρχική αναζήτηση στο εμπορικό μητρώο RNE <https://www.registre-entreprises.tn/rne-public/#/> δίδει την εγγραφή και τον αριθμό μητρώου της εταιρείας. Επισημαίνεται ότι η βάση μπορεί να μην είναι επικαιροποιημένη (υπάρχουν περιπτώσεις όπου η εταιρία έχει σταματήσει τη λειτουργία της / βρίσκεται σε διαδικασία εκκαθάρισης και παρόλα αυτά συνεχίζει να εμφανίζεται στα αρχεία - πληρεξούσιος δικηγόρος μπορεί να απευθυνθεί στο Πρωτοδικείο της περιοχής που δραστηριοποιείται η εταιρία για διερεύνηση). Επιπλέον στοιχεία παρέχονται επί πληρωμή στην εν λόγω ιστοσελίδα αλλά από τον INNORPI π.χ. καταστατικό της εταιρίας βλ. <http://www.innorpi.tn>, tel. [+216 71 806 758](tel:+21671806758) Fax 71 807 071.

Επισημαίνουμε πάντως, ότι η κατοχή νόμιμης άδειας λειτουργίας, ή το γεγονός ότι μια επιχείρηση φιλοξενείται στους διαθέσιμους καταλόγους δεν αποτελεί εγγύηση για την αξιοπιστία της και κατά καιρούς έχουν παρατηρηθεί προβλήματα σε διμερείς εταιρικές συναλλαγές με αθέτηση συμφωνίας κλπ από την τυνησιακή πλευρά. Συνιστούμε την επιδίωξη όσο το δυνατόν μεγαλύτερης κατοχύρωσης τυχόν συναλλαγής. Πιο αποτελεσματική έχει αποδειχθεί η ανάπτυξη άμεσων σχέσεων με τυνησιακές επιχειρήσεις, με τις οποίες ο ενδιαφερόμενος θα σε επαφή μέσω της προσωπικής επαφής είτε μέσω επίσκεψης – συμμετοχής σε εμπορικές εκθέσεις είτε σε κάποια επιχειρηματική αποστολή.

Για εκτενέστερη παρουσίαση του οικονομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος της Τυνησίας, παραπέμπουμε στον Επιχειρηματικό Οδηγό του Γραφείου μας στην ηλεκτρονική πύλη <http://agora.mfa.gr/>.

5. Προβλήματα που συναντούν οι ξένες επιχειρήσεις

Προστατευτικές πολιτικές και παραδασμολογικά εμπόδια με στόχο τον περιορισμό των εισαγωγών, για λόγους προστασίας της εγχώριας παραγωγής και με σκοπό την μείωση των συναλλαγματικών εκροών. Στα παραδασμολογικά εμπόδια περιλαμβάνονται α) πολύπλοκες διαδικασίες εισαγωγής προϊόντων όπως το τσιμέντο, β) κατά καιρούς λήψη μέτρων από τυνησιακής πλευράς για περιορισμό του εμπορικού ελλείμματος (τεχνικοί έλεγχοι κλπ). Σημειώνουμε πάντως εδώ ότι κατά το τελευταίο έτος δεν παρατηρείται κάποια τέτοια διάκριση. Οι υψηλοί εσωτερικοί φόροι έχουν ως αποτέλεσμα την παράνομη εισαγωγή προϊόντων από γειτονικές χώρες.

Για ορισμένα είδη εταιριών (οι ρυθμίσεις αφορούν κυρίως αυτές που απευθύνονται στην εσωτερική αγορά) απαιτείται η συμμετοχή Τυνησίου συνεταιίρου σε ποσοστό που ξεπερνάει το 50%.

Σύμφωνα με την τунησιακή νομοθεσία, η πληρωμή των εισαγωγών, με ορισμένες εξαιρέσεις, γίνεται με την διαδικασία (irrevocable) letter of credit ή Cash Against Documents και δεν είναι δυνατή η προπληρωμή των εμπορευμάτων με αποτέλεσμα αυξημένα κόστη συναλλαγής και μεγαλύτερο ρίσκο για τους εξαγωγείς.

Δασμοί Σε μια προσπάθεια ελέγχου των εισαγωγών για την αντιμετώπιση του αυξανόμενου ελλείμματος και των χαμηλών συναλλαγματικών αποθεμάτων, η Τунησία προβαίνει σταθερά κατά τα τελευταία χρόνια σε αύξηση των δασμών κυρίως στα γεωργικά και βιομηχανικά προϊόντα. Ενώ, χάρη στη συμφωνία σύνδεσης, οι βιομηχανικές εξαγωγές της ΕΕ δεν επηρεάζονται, πολλά γεωργικά προϊόντα της ΕΕ αντιμετωπίζουν αυξημένο δασμό Συνολικά, οι εξαγωγές γεωργικών προϊόντων της ΕΕ αξίας 3,6 εκατ. Ευρώ σημείωσαν αύξηση δασμών από 20% σε 36%.

Ιδιαίτερα σημαντική βοήθεια στις εταιρείες που ενδιαφέρονται να εξάγουν στην Τунησία και άλλες μεσογειακές χώρες είναι το EuroMed Trade Helpdesk που ιδρύθηκε πρόσφατα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το International Trade Center. Μέσω δωρεάν εγγραφής παρέχονται βασικές πληροφορίες για την αγορά, τους δασμούς και τις διαδικασίες εισαγωγής και εξαγωγής. EuroMed Trade Helpdesk: euromed.macmap.org. ΕΛΩ ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ. Χρήσιμη για το εμπόριο και τις εξαγωγές με την Τунησία είναι και η ενημέρωση που παρέχεται από την Ε.Ε. στις ιστοσελίδες <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/tunisia/>.

Σημαντική είναι η νέα διαδικτυακή πύλη της Ε.Ε. Access2Markets <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/> Η πύλη η οποία αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο για τους ευρωπαίους και Έλληνες επιχειρηματίες καλύπτει και την Τунησία. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αντλήσουν έγκυρη πληροφόρηση για το διμερές πλαίσιο Ε.Ε. - τρίτων χωρών, καθώς και πληροφόρηση για το δασμολόγιο, τις τελωνειακές διαδικασίες, φορολογικό καθεστώς κ.α.

Μεταξύ άλλων υπάρχει και ενημερωμένος κατάλογος για τα εμπόδια στο εμπόριο στην Τунησία: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/barriers/results?isSps=false&countries=TN>.

Εξ αυτών πιο πρόσφατο εμπόδιο είναι οι διαδικασίες που αφορούν στην εισαγωγή σοκολάτας και τυριών. Επίσης, σημαντικό στοιχείο είναι η δυνατότητα αναζήτησης έγκυρων στατιστικών στοιχείων διμερούς εμπορίου ανά κωδικό Η.Σ. <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/statistics> με επιλογή της χώρας, συναλλαγής και έτους. ΕΠΙΣΗΣ ΕΛΩ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΗ ΤΥΧΟΝ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ Η ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟΥΣ ΔΑΣΜΟΥΣ. (ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΕΧΟΥΝ ΜΟΝΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΙΡ).

Προβλήματα ξένων επενδυτών: έλλειψη υποδομών, απεργίες, γραφειοκρατία, καθυστερήσεις στο λιμάνι Rades της Τύνιδας, εσωτερικοί φόροι στις πρώτες ύλες, συνεχείς αυξήσεις στους μισθούς εξ αιτίας συνδικαλιστικών διεκδικήσεων, δυσκολία εύρεσης κατηρτισμένου προσωπικού, χαμηλή παραγωγικότητα, υποχρέωση συνεργασίας με Τунήσιο για ορισμένες κατηγορίες επενδύσεων.

6. Ξένες Επενδύσεις στην Τυνησία

Στο πλαίσιο της κοινωνικής και πολιτικής αναταραχής, οι ροές ΑΞΕ προς την Τυνησία παραμένουν κάτω από τις δυνατότητές τους. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Έκθεση Επενδύσεων 2022 της UNCTAD, οι εισροές ΑΞΕ στην Τυνησία αυξήθηκαν για Τρίτη συνεχόμενη χρονιά το 2023, όταν ανήλθαν συνολικά σε 768 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, από 714 εκατομμύρια ένα χρόνο νωρίτερα. Το απόθεμα των ΑΞΕ έφτασε τα 40,81 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, σχεδόν το 80% του ΑΕΠ της χώρας. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Γραφείου Επενδύσεων της Τυνησίας, το 2023 οι εισροές ΑΞΕ στη χώρα κατέγραψαν ετήσια αύξηση 7,6% σε ετήσια βάση φτάνοντας τα 2,214 δισεκατομμύρια TND. Μέχρι το 2023, οι δηλωθείσες επενδύσεις σε όλους τους τομείς θα έχουν φθάσει σε όγκο 6.000 TND, διευκολύνοντας τη δημιουργία 88.349 θέσεων εργασίας. Αυτό αντιπροσωπεύει μια ελαφρά μείωση κατά 3,4% όσον αφορά τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε σύγκριση με το 2022 και μια μείωση κατά 15,7% όσον αφορά τις επενδύσεις.

Αυτή η μείωση των δηλωθεισών επενδύσεων οφείλεται κυρίως στους τομείς των υπηρεσιών και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Το έτος 2023 χαρακτηρίζεται από σημαντική υπεροχή των επενδύσεων που δημιουργούνται από νέες επιχειρήσεις σε σύγκριση με τις επεκτάσεις. Πράγματι, ο όγκος των επενδύσεων εκκίνησης έφθασε τις 4863 TND, δηλαδή το (81%) των δηλωθεισών επενδύσεων. Κατά παρόμοιο τρόπο, ο αριθμός των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν χάρη στις νέες επενδύσεις είναι σαφώς υψηλότερος από εκείνον που προκύπτει από τις επενδύσεις επέκτασης, αθροίζοντας συνολικά 72033 θέσεις εργασίας, αντιπροσωπεύοντας έτσι το (82%) των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν.

Τα επενδυτικά σχέδια που έχουν δηλωθεί για το 2023 κατανέμονται ως εξής:

- Ο βιομηχανικός τομέας αναδεικνύεται σε πρωταγωνιστή όσον αφορά τις επενδύσεις που θα δηλωθούν κατά το 2023. Θα καταλάβει ένα σημαντικό ποσοστό 55% του συνόλου των δηλωθέντων επενδύσεων. Διαδραματίζει επίσης πρωταγωνιστικό ρόλο στη δημιουργία θέσεων εργασίας.
- Η συμβολή του ανέρχεται στο 58% του συνόλου των θέσεων εργασίας που θα δημιουργηθούν. Αυτό αναδεικνύει την ικανότητα του βιομηχανικού τομέα να τονώσει την απασχόληση, προσφέροντας ευκαιρίες απασχόλησης και συμβάλλοντας έτσι σημαντικά στη μείωση της ανεργίας.
- Μια λεπτομερής ανάλυση του βιομηχανικού τομέα δείχνει ότι ο τομέας IMCCV αντιπροσωπεύει σημαντικό μερίδιο (27%) των δηλωθεισών επενδύσεων, ακολουθούμενος από τους AFI (26%) και τους EMI (22%).
- Μια πιο προσεκτική ανάλυση του βιομηχανικού τομέα δείχνει ότι οι επενδύσεις στις βιομηχανίες μηχανολογικών και ηλεκτρολογικών κατασκευών (MEEI) αντιπροσωπεύουν σημαντικό μερίδιο (28%) των δηλωθεισών επενδύσεων στον βιομηχανικό τομέα. Οι

βιομηχανίες δομικών υλικών, κεραμικών και γυαλιού (IMCCV) έρχονται στη δεύτερη θέση με μερίδιο (25%), ακολουθούμενες στενά από τις βιομηχανίες επεξεργασίας τροφίμων (ΙΑΑ) με (23%) των δηλωθεισών επενδύσεων.

- Τα έργα που δηλώθηκαν από το ΙΜΙ περιλαμβάνουν διάφορες δραστηριότητες (κατασκευή εξοπλισμού αυτοκινήτων, ναυπηγική και αεροδιαστημική κατασκευή).
- Ο γεωργικός τομέας κατέχει τη δεύτερη θέση όσον αφορά τις επενδύσεις, με ένα σημαντικό ποσό 1478,85 εκ. TND, που αντιπροσωπεύει το (25%) των δηλωθεισών επενδύσεων και συμβάλλει στη δημιουργία 8291 θέσεων εργασίας. Ο όγκος αυτός αντικατοπτρίζει τη σημασία που αποδίδεται στη γεωργική ανάπτυξη και τη δέσμευση για βιώσιμη ανάπτυξη σε αυτόν τον βασικό τομέα της οικονομίας.
- Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αποτελούν έναν από τους τομείς προτεραιότητας. Το 2023, ο τομέας κατέγραψε επενδυτικό όγκο 144,45 εκ. TND. Τα έργα αυτά, που δηλώθηκαν στην ΤΙΑ, αφορούν δύο τύπους ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ανάλογα με την πηγή, δηλαδή την αιολική ενέργεια και τη φωτοβολταϊκή ενέργεια.

Τα βασικά πλεονεκτήματα της Τυνησίας είναι η εγγύτητά της με την Ευρώπη, την υποσαχάρια Αφρική και τη Μέση Ανατολή, οι συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με την ΕΕ και μεγάλο μέρος της Αφρικής και το μορφωμένο εργατικό δυναμικό. Τα τελευταία χρόνια, η κυβέρνηση της Τυνησίας είχε πραγματοποιήσει τις απαραίτητες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος της Τυνησίας, συμπεριλαμβανομένου ενός βελτιωμένου νόμου περί πτώχευσης, ενός επενδυτικού κώδικα και μιας αρχικής «αρνητικής λίστας» και ενός νόμου που επιτρέπει τις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Η κυβέρνηση ενέκρινε νόμους που επιτρέπουν την ευκολότερη έναρξη μιας επιχείρησης (περισσότερες υπηρεσίες είναι διαθέσιμες μέσω του one-stop shop και τα τέλη μειώθηκαν). Η εγγραφή ακινήτων είναι πλέον ταχύτερη και πιο διαφανής και η πληρωμή φόρων είναι ευκολότερη (εφαρμογή συστήματος φορολογικού ελέγχου βάσει κινδύνου). Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν τεράστια γραφειοκρατικά εμπόδια στις επενδύσεις. Οι κρατικές επιχειρήσεις αποτελούν σημαντικό παράγοντα στην οικονομία της Τυνησίας και αρκετοί τομείς παραμένουν κλειστοί στις ξένες επενδύσεις. Ο άτυπος τομέας, που υπολογίζεται μεταξύ 40% και 60% της συνολικής οικονομίας, εξακολουθεί να αποτελεί ανησυχία, καθώς οι νόμιμες επιχειρήσεις αναγκάζονται να ανταγωνίζονται τα λαθραία αγαθά. Επιπλέον, η χώρα αντιμετωπίζει υψηλή πολιτική και κοινωνική αστάθεια, ανεργία, πληθωρισμό και αυξανόμενα επίπεδα δημόσιου χρέους. Η Τυνησία κατατάσσεται στην 107η θέση μεταξύ 177 χωρών στον

Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας του 2022 και στην 70η από τις 180 στον Δείκτη Αντίληψης για τη Διαφθορά.

Σχετικοί Οργανισμοί Υποδοχής Επενδυτών

- Foreign Investment Promotion Agency (FIPA) www.investintunisia.tn (Πληροφόρηση,

- καθοδήγηση επενδυτών)
- The Tunisian Investment Authority (για σχέδια εθνικής σημασίας) <https://www.tia.gov.tn/en>.
- Agency for Promotion of Industry and Innovation (APII) <http://www.tunisieindustrie.nat.tn> One stop shop για επενδύσεις στη βιομηχανία
- Εθνικός Οργανισμός Τουρισμού <http://www.tourisme.gov.tn/pour-investir/prestations-administratives.html> για τουριστικές επενδύσεις
- Agricultural Investment and Promotion Agency (APIA) <http://www.apia.com.tn/> για επενδύσεις στη γεωργία
- Ειδικά κίνητρα για ζώνες περιφερειακής ανάπτυξης (ZDR) <http://www.parc-activites.tn/index.html>

7. Δημόσιοι Διαγωνισμοί

Σε ότι αφορά στους δημόσιους διαγωνισμούς, η επίσημη σχετική δικτυακή πύλη είναι η TUNEPS (www.tuneps.tn) όπου αναρτώνται και τα ετήσια προγράμματα που αφορούν διαγωνισμούς και προμήθειες Υπουργείων και Δημοσίων Επιχειρήσεων, Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και φορέων, διεπαγγελματικών οργανώσεων. Το TUNEPS έχει μετεξελιχθεί σε ένα όργανο διαχείρισης των δημοσίων διαγωνισμών. Από τον Σεπτέμβριο του 2018 για την συμμετοχή στους δημόσιους διαγωνισμούς και τους διαγωνισμούς των δημοσίων Οργανισμών (όπως ο Οργανισμός Φαρμάκων/ Pharmacie Centrale ή ο Οργανισμός Καπνού/ RNTA) απαιτείται εγγραφή και πιστοποίηση στο σύστημα TUNEPS. Η εγγραφή είναι δύσκολη διαδικασία διότι εκτός όλων των άλλων δικαιολογητικών που απαιτούνται, ζητείται η προμήθεια ηλεκτρονικού πιστοποιητικού αξιοπιστίας ANCE.

<https://www.tuneps.tn/pt/singlescreen/selectPtSingleScreen7.do?menuId=PT06050100>.

Στην πύλη δημοσιεύονται ήδη προκηρύξεις, μεταξύ άλλων, του Υπουργείου Εξοπλισμού (www.mehat.gov.tn), των Ταχυδρομείων (www.poste.tn), του Εθνικού Φορέα Αποχετεύσεων ONAS (www.onas.nat.tn).

Οι διαγωνισμοί του Οργανισμού Ηλεκτρισμού STEG δημοσιεύονται στην ακόλουθη ιστοσελίδα: <http://www.steg.com.tn/fr/actualite/actualite.php?type=1> και τα αποτελέσματα των διαγωνισμών στην ακόλουθη ιστοσελίδα: <http://www.steg.com.tn/fr/actualite/actualite.php?type=4>.

Η εισαγωγή φαρμάκων για τη δημόσια υγεία στην Τυνησία πραγματοποιείται από την Κεντρική Φαρμακαποθήκη (Pharmacie Centrale) κατόπιν προκήρυξης διεθνών διαγωνισμών. <http://www.phct.com.tn/index.php/communiqués/appels-a-la-concurrence>

Σχετικός (γενικότερος) ιστοτόπος είναι και ο <http://www.marchespublics.gov.tn> όπου εκτός από τους διαγωνισμούς έχει αναρτηθεί και η σχετική νομοθεσία. Απαιτείται ένα είδος εγγραφής/καταχώρησης. Επιπλέον ιστοτόποι σχετικοί με δημόσιους διαγωνισμούς στην Τυνησία είναι οι εξής: www.mediscom.com, www.made-in-tunisia.net (Appels d'offres), www.tunisieappelsdoffres.com (με συνδρομή). Στους διεθνείς διαγωνισμούς μπορούν να

υποβάλλουν προσφορά μόνες τους εταιρίες από το εξωτερικό, ενώ στους εθνικούς μόνο σε συνεργασία με τунησιακή εταιρία.

Ο ΟΗΕ δημοσιεύει εδώ τις προκηρύξεις όλων των οργανισμών που συνεργάζονται ή εποπτεύονται από αυτόν, αρκετά, συνήθως μικρά έργα και για την Τунησία βρίσκονται εδώ: www.devbusiness.com,

Η Παγκόσμια Τράπεζα δημοσιεύει πληροφορίες για διαγωνισμούς στους ακόλουθους ιστότοπους: <https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/procurement?srce=both>

Πληροφορίες για τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε αναρτώνται στον ιστότοπο της Αντιπροσωπείας της Ε.Ε. στην Τунησία: http://eeas.europa.eu/delegations/tunisia/projects/list_of_projects/projects_fr.htm

Στην Τунησία δραστηριοποιούνται, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας η Αφρικανική Τράπεζα Αναπτύξεως <http://www.afdb.org/en/documents/project-related-procurement>, η Παγκόσμια Τράπεζα, οι ΗΠΑ, η Γαλλία (Agence Francais de Developpement - AFD), η Γερμανία (GiZ), η Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιαπωνία (μέσω του αναπτυξιακού φορέα JICA). Πληροφορίες για χρηματοδοτούμενα προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Έρευνας και Ανάπτυξης (όχι αποκλειστικά για την Τунησία) <http://www.ebrd.com/pages/workingwithus/procurement.shtml>

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων Υλοποιεί κατά καιρούς σχετικά Προγράμματα στην Τунησία.

Σχετικός Σύνδεσμος: www.eib.org και <https://www.eib.org/en/projects/all/index.htm>

Χρήσιμες Ιστοσελίδες Διαγωνισμών

- Ιστοσελίδα δημοσίευσης των προκηρύξεων για έργα στην Τунησία με αναζήτηση ανά φορέα είναι η www.marchespublics.gov.tn Επίσης η ιστοσελίδα <https://www.tuneps.tn/index.do> επιπλέον οι εξής: www.made-in-tunisia.net (Appels d'offres), www.tunisieappelsdoffres.com (με συνδρομή)
- Διαγωνισμοί για την αύξηση της παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας από ανεξάρτητους παραγωγούς στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ενέργειας <https://www.energiemines.gov.tn/fr/accueil/>
- Έργα υποδομής χρηματοδοτούμενα από φορείς διμερούς αναπτυξιακής συνεργασίας όπως η GiZ, η Γερμανική Υπηρεσία Διεθνούς Συνεργασίας, και η Τράπεζα KfW, ο ιαπωνικός οργανισμός JICA <https://www.jica.go.jp/tunisia/french/activities/activity01.html>, Agence Francais de Developpement – AFD, <https://www.afd.fr/fr/page-region-pays/tunisie>
- Όλες οι προκηρύξεις με χρηματοδότηση από την KfW δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα https://www.gtai.de/gtai-en/meta/search/66080!search;eNptj8EKAjEMRP815xVURGQ_wB_wKB6y3aiVbromLaKy_24r6EFzzLwJM_OEIzPKCu0TuqyeSXWGQlGfPUAuUQ_t_jA1ILkT7wzgYuYk9x8Cq81yDZVrkaKo8RnwZqg6kvMYDEIuchzsEIlTHKyQo2dkR2Kg8YxK5qJhRL5vy7Aek49stSTxZOVp7i7l_iM1D0-0848SuZg3cIWWcwjll0qxg7ooBA2UyHcp4v7jEOQTfe0Jq78e0_QCLiebTg

Προβλήματα συμμετοχής σε διεθνείς διαγωνισμούς: καταβολή αντιτίμου για την απόκτηση του τεύχους δημοπράτησης (cahier de charges). Συχνά απαιτείται η φυσική παρουσία εκπροσώπου της ενδιαφερομένης εταιρίας (δεν μπορεί να αποσταλεί ηλεκτρονικά). Πολλοί διαγωνισμοί δημοσιεύονται μόνο στην αραβική γλώσσα. Πολυπλοκότητα του συστήματος

(πολλές επί μέρους επιτροπές εμπλέκονται στη διαδικασία), απροειδοποίητη ακύρωση διαγωνισμών De facto οι ξένες εταιρίες μπορούν να συμμετέχουν μόνο στους Διεθνείς Διαγωνισμούς αν και η τυνησιακή νομοθεσία δεν προβλέπει διακρίσεις μεταξύ «εθνικών» και «διεθνών» διαγωνισμών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει τα ζητήματα που αφορούν το νομοθετικό πλαίσιο των διαγωνισμών στην τυνησιακή πλευρά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Η ήδη μέτρια οικονομική ανάκαμψη της Τυνησίας σχεδόν σταμάτησε το 2023, εν μέσω σοβαρής ξηρασίας, περιορισμένων συνθηκών χρηματοδότησης και του μέτριου ρυθμού εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων. Με αυτή την επιβράδυνση, η οικονομία της Τυνησίας το 2023 εξακολουθούσε να βρίσκεται κάτω από το προ-Κοβιδικής περιόδου επίπεδό της, σηματοδοτώντας μία από τις πιο αργές ανακάμψεις στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής. Η γεωργία ήταν ο κύριος μοχλός της οικονομικής επιβράδυνσης του 2023, καθώς μειώθηκε κατά 11%, καθώς η ξηρασία ανάγκασε την κυβέρνηση να εισαγάγει περιορισμούς στην άρδευση. Αυτό υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη προσαρμογής της Τυνησίας στην κλιματική αλλαγή. Η αδύναμη εγχώρια ζήτηση και η δημοσιονομική εξυγίανση φαίνεται να έχουν προσθέσει στις απώλειες που σχετίζονται με την ξηρασία, με τις μειώσεις στους τομείς των κατασκευών και του εμπορίου να αντισταθμίζουν ορισμένα από τα κέρδη από τις εξαγωγικές αγορές, ιδίως τον τουρισμό. Η επιβράδυνση της ανάπτυξης -ιδίως στους τομείς έντασης εργασίας- μεταφράστηκε σε υψηλότερη ανεργία και χαμηλότερη συμμετοχή του εργατικού δυναμικού.

Ενισχυμένο από τις ευνοϊκές μεταβολές των διεθνών τιμών, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου της Τυνησίας βελτιώθηκε το 2023, μειωμένο στο 10,8% του ΑΕΠ από 17,5% το 2022. Ταυτόχρονα, το ενεργειακό έλλειμμα διευρύνθηκε παρά τις ευνοϊκότερες τιμές, συνεχίζοντας να αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μέρος του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου. Η μείωση του εμπορικού ελλείμματος μαζί με την ανάκαμψη των τουριστικών εξαγωγών μείωσε το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (CAD) το 2023. Ενώ το χαμηλότερο CAD αμβλύνει την πίεση στις ανάγκες εξωτερικής χρηματοδότησης, αυτές παραμένουν σημαντικές, ιδίως λόγω της επιβαρυντικής εξυπηρέτησης του χρέους.

Η Τυνησία εξακολουθεί να εξαρτάται από τον κρατικό δανεισμό για τη χρηματοδότηση των εξωτερικών της αναγκών, καθώς δεν έχει πρόσβαση στις διεθνείς κεφαλαιαγορές, ενώ οι άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) και οι ροές χαρτοφυλακίου παραμένουν περιορισμένες. Αυτές οι περιορισμένες εισροές κεφαλαίων συνάδουν με τον υψηλό βαθμό ελέγχου των εκροών κεφαλαίων, τον οποίο η κυβέρνηση σχεδιάζει επί του παρόντος να αναθεωρήσει. Με τη μείωση της εξωτερικής χρηματοδότησης, η κυβέρνηση στράφηκε όλο και περισσότερο στη νομισματική χρηματοδότηση για την κάλυψη των εξωτερικών αναγκών, κυρίως μέσω της χρήσης των συναλλαγματικών διαθεσίμων της Κεντρικής Τράπεζας. Ενώ τόσο το δηνάριο όσο και τα συναλλαγματικά αποθέματα έχουν αποδειχθεί ανθεκτικά μέχρι στιγμής, η συνεχιζόμενη χρήση της νομισματικής χρηματοδότησης των εξωτερικών αναγκών θα μπορούσε να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στη σταθερότητα του νομίσματος και των τιμών.

Η αποπληρωμή των τελευταίων ευρωομολόγων εδραίωσε την πρόσφατη αύξηση των τιμών των ομολόγων της Τυνησίας, η οποία αντανακλά τον αντιληπτό μειωμένο κίνδυνο αθέτησης του δημόσιου εξωτερικού χρέους στις ιδιωτικές αγορές βραχυπρόθεσμα. Η στέρηση των εξωτερικών

πηγών χρηματοδότησης μαζί με την αύξηση του δημόσιου χρέους είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση του ρόλου του εγχώριου τραπεζικού συστήματος (μαζί με τη νομισματική πολιτική) για τη χρηματοδότηση του χρέους. Ταυτόχρονα, η συνεχής χρήση της τοπικής χρηματοδότησης για τη χρηματοδότηση του δημόσιου χρέους συνεχίζει να εκτοπίζει τις πιστώσεις προς την οικονομία

Μετά τη σημαντική επιβράδυνση το 2023, αναμένουμε μια μέτρια ανάκαμψη της οικονομίας με ρυθμό ανάπτυξης 2,4% το 2024 και 2,3% το 2025-26. Αυτές οι προβλέψεις για την ανάπτυξη υπόκεινται σε σημαντικούς καθοδικούς κινδύνους που σχετίζονται με τις συνθήκες εξωτερικής χρηματοδότησης, την εξέλιξη της ξηρασίας και τον ρυθμό των δημοσιονομικών μεταρρυθμίσεων και των μεταρρυθμίσεων υπέρ του ανταγωνισμού. Τα δημόσια οικονομικά και το εξωτερικό ισοζύγιο της Τυνησίας θα παραμείνουν επισφαλής ελλείψει επαρκούς εξωτερικής χρηματοδότησης. Η χρηματοδότηση των ελλειμμάτων θα απαιτήσει σημαντική αύξηση της εξωτερικής χρηματοδότησης ενόψει του βαρύ χρονοδιαγράμματος αποπληρωμής του χρέους. Εάν ο ρυθμός των μεταρρυθμίσεων και το επίπεδο της χρηματοδότησης παραμείνουν επαρκή, προβλέπουμε ότι η ανάπτυξη θα διατηρηθεί μεσοπρόθεσμα μαζί με κάποια σταθεροποίηση των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών ανισορροπιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ- ΤΥΝΗΣΙΑΣ

1. Διμερές Εμπόριο Ελλάδας – Τυνησίας 2022

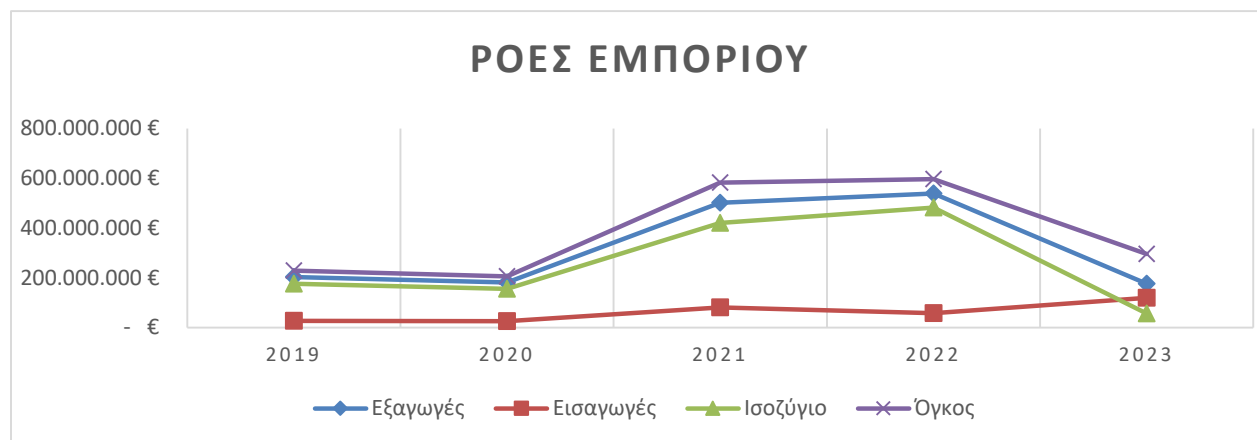
Κατά το 2023 σημειώθηκε κατακόρυφη πτώση των ελληνικών εξαγωγών μετά την εντυπωσιακή αύξηση που παρατηρήθηκε τα περασμένα έτη αλλά και συνολικά του όγκου των διμερών συναλλαγών και του θετικού ισοζυγίου για τη χώρα μας με βασική αιτία την πτώση τιμών του πετρελαίου. Οι εξαγωγές σημείωσαν πτώση 67,45% ενώ οι εισαγωγές από την Τυνησία διπλασιάστηκαν σημειώνοντας αύξηση 109%. Ο όγκος εμπορίου μειώθηκε κατά 38,75% ένδειξη του ότι η τυνησιακή οικονομία αρχίζει να γίνεται 'ρηχή'. Τέλος το εμπορικό ισοζύγιο παρέμεινε θετικό για την χώρα μας αν και σαφώς μειωμένο από τα περασμένα χρόνια. Η εικόνα που παρουσιάζει η εξέλιξη του διμερούς εμπορίου το προηγούμενο έτος είναι η εξής:

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΜΕΡΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΤΥΝΗΣΙΑΣ (ΕΥΡΩ)			
	ΙΑΝ ΔΕΚ 2022	ΙΑΝ - ΔΕΚ 2023	ΜΕΤΑΒΟΛΗ %
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	539.071.613	175.481.549	-67,45%
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	57.190.146	119.650.938	+109,22%
ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	481.881.467	295.132.487	-38,75%
ΙΣΟΖΥΓΙΟ	596.261.759	55.830.611	-967,98%

ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΜΕΡΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ 2019 - 2023

	2019	2020	2021	2022	2023	% 2022 - 2023
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	200.309.386	180.150.367	501.793.999	539.071.613	175.481.549	-67,45%
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	26.411.906	25.118.781	80.910.024	57.190.146	119.650.938	-109,22%
ΟΓΚΟΣ ΕΜΠ	226.721.292	205.269.148	582.704.023	596.261.759	295.132.487	-38,75%
ΙΣΟΖΥΓΙΟ	173.897.480	155.031.586	420.883.975	481.881.467	55.830.611	-967,98%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πηγή: Γραφείο ΟΕΥ Τόνιδας

Τα βασικά προϊόντα που εξήχθησαν από τη χώρα μας στη Τυνησία το 2023 είναι τα εξής:

	Κωδικός	Περιγραφή	Αξία 2023 (σε €)	% του συνόλου των ελλ. Εξαγ.	μεταβολή % 22-23
1	2710'	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από ακατέργαστα λάδια). Παρασκευάσματα περιεκτικότητας κατά βάρος >= 70% σε λάδια από πετρέλαιο ή σε ασφαλτούχα ορυκτά και στα οποία τα λάδια αυτά αποτελούν το βασικό συστατικό, π.δ.κ.α.	70.763.856	40,3%	-81,55%
2	2711'	Αέρια πετρελαίου και άλλοι αέριοι υδρογονάνθρακες	39.707.295	22,6%	-27,88%
3	1001'	Σιτάρι και σμιγάδι	16.990.539	9,7%	-62,75%
4	8901'	Επιβατικά πλοία, κρουαζιερόπλοια, οχηματαγωγά (φέρι-μποτ), φορτηγά, φορτηγίδες και παρόμοια πλοία για τη μεταφορά προσώπων ή εμπορευμάτων	7.450.000 €	4,24%	N/A
5	2818'	Κορούνδιο τεχνητό, χημικά καθορισμένο ή μη. Οξείδιο του αργιλίου. Υδροξείδιο του αργιλίου	6.308.811	3,6%	-29,96%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Επί των στοιχείων θα μπορούσαμε κατ' αρχήν να προβούμε στις εξής παρατηρήσεις:

- Το περίπου 63% (από 81% την περασμένη χρονιά) των εξαγωγών μας αφορά τα πετρελαιοειδή, κωδ. Σ.Ο. «2710» Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από ακατέργαστα λάδια) και «2711» Αέρια πετρελαίου και άλλοι αέριοι υδρογονάνθρακες. Παρόλο που είναι σημαντικές κατηγορίες, σημειώνουμε ότι οι εξαγωγές πετρελαιοειδών έχουν μεγάλη μεταβλητότητα καθώς επηρεάζονται εύκολα από τις διεθνείς εξελίξεις της παγκόσμιας αγοράς και τις διακυμάνσεις της τιμής. Για παράδειγμα η μέση τιμή του Brent ήταν στα 100 δολάρια ΗΠΑ το 2022 και στα 82 δολάρια το 2023. Θα πρέπει επομένως να επιδιωχθεί η μεγαλύτερη διαφοροποίηση των εξαγόμενων στην Τυνησία προϊόντων μας. Επίσης πέρα από την πτώση της τιμής στο βαρέλι του Brent είχαμε και την ραγδαία αύξηση εισαγωγών πετρελαιοειδών από την Ρωσία στο πλαίσιο των διμερών επισκέψεων Λαβρόφ και Αμμάρ.
- Στο ίδιο πλαίσιο σύσφιξης των ρωσο-τυνησιακών πολιτικών και οικονομικών σχέσεων παράλληλα με συμφωνίες με την Ουκρανία οφείλεται και η εκρηκτική αύξηση των

εισαγωγών σιτηρών από τις δύο εμπόλεμες χώρες και η πτώση εισαγωγών από άλλες όπως η δική μας. Έτσι σημαντική πτώση (62,75%) γνώρισε το βασικό μας εξαγωγίμο προϊόν επί σειρά ετών, σιτάρι και σιμιγάδι που βρέθηκε στην τρίτη θέση των προϊόντων μας προς την Τυνησία. Η Τυνησία είναι μια σταθερή αγορά για αυτό το εξαιρετικής ποιότητας ελληνικό προϊόν καθώς δίνεται έμφαση στην επάρκεια και εξασφάλιση άρτου στη χώρα και μάλιστα τα σχετικά προϊόντα είναι επιδοτούμενα και πολύ φθηνά ώστε να είναι διαθέσιμα και μάλιστα σε αφθονία και στα πιο αδύναμα οικονομικά στρώματα. Η Τυνησιακή Κυβέρνηση ασκεί έλεγχο στις εισαγωγές των περισσότερων δημητριακών μέσω του αρμόδιου Οργανισμού Office des Céréales <http://www.oc.agrinet.tn> που λειτουργεί ως μονοπώλιο και φροντίζει για τον επαρκή εφοδιασμό της αγοράς με διεθνείς διαγωνισμούς που καθορίζουν τους όρους ποιότητας και λοιπές προδιαγραφές. Η Τυνησία έχει ένα από τα μεγαλύτερα κατά κεφαλήν ποσοστά κατανάλωσης σιτηρών στη Β. Αφρική.

- Μετά την εντυπωσιακή αύξηση που παρουσίασε το 2021 η εξαγωγή φαρμάκων όπου υπερτριπλασιάστηκε (218%) για το 2022 επήλθε πτώση 38% η οποία και συνεχίστηκε το ελαφρώς το 2023. Σημειώνεται ότι οι ελληνικές εξαγωγές φαρμάκων λαμβάνουν χώρα κυρίως μέσω διεθνών διαγωνισμών που προκηρύσσει ο τυνησιακός κρατικός οργανισμός Pharmacie Centrale de Tunisie (<http://www.phct.com.tn>) που εισάγει κατ' αποκλειστικότητα φάρμακα για τον τομέα της δημόσιας υγείας. Σταδιακά η παρουσία του ελληνικού φαρμάκου εδραιώνεται καθώς οι ελληνικές εταιρείες προχωρούν και σε συνεργασίες με εγχώριες για εδώ αντιπροσώπευσή τους.
- Η παρατηρούμενη αδύναμη παρουσία τροφίμων εξηγείται από την εγχώρια παραγωγή ομοειδών προϊόντων τα οποία είναι και ανταγωνιστικά των ελληνικών στις διεθνείς αγορές (πχ ελαιόλαδο), και από τις δυσκολίες πρόσβασης στην τυνησιακή αγορά καθώς τα τρόφιμα και τα γεωργικά προϊόντα έχουν εξαιρεθεί από την Συμφωνία Σύνδεσης (Association Agreement) με την Ε.Ε. Άλλοι λόγοι είναι η δυσκολία πρόσβασης σε δίκτυα διανομής και η ακριβότερη τιμή.
- Επίσης, ως γενικότερη παρατήρηση αναφέρουμε ότι οι ελληνικές εξαγωγές έχουν να αντιμετωπίσουν κατά τα τελευταία χρόνια δύο βασικές δυσκολίες: Την υποτίμηση του τυνησιακού νομίσματος έναντι του ευρώ κατά τα τελευταία έτη που έχει καταστήσει ακριβότερα τα προϊόντα μας και την κατά καιρούς λήψη μέτρων από τυνησιακής πλευράς για περιορισμό του εμπορικού ελλείμματος.

Αντίστοιχα, τα βασικά τυνησιακά προϊόντα που προϊόντα που εισήχθησαν στη χώρα μας για το 2023 είναι τα εξής:

	Κωδικός	Περιγραφή	Αξία 2023	% του συνόλου των ελλ. Εξαγ.	μεταβολή % 22-23
1	2709'	Λάδια ακατέργαστα, από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (ακατέργαστο πετρέλαιο)	58.199.736	48,64%	301%
2	2710'	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά, άλλα από τα ακατέργαστα λάδια. Παρασκευάσματα που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού, που περιέχουν κατά βάρος 70 % ή περισσότερο λάδια από πετρέλαιο ή ασφαλτούχα ορυκτά και στα οποία τα λάδια αυτά α	32.107.603	26,83%	N/A
3	8903'	Θαλαμηγοί (γιοτ) και άλλα πλοία και πλοία αναψυχής ή αθλητισμού. Πλοία με κουπιά και κανό	7.615.278	6,36%	115,2%
4	7602'	Απορρίμματα και θραύσματα, από αργίλιο (εκτός από σκουριές, ψήγματα κλπ. που προέρχονται από την κατεργασία σιδήρου και χάλυβα και τα οποία περιέχουν ανακτήσιμο αργίλιο σε μορφή πυριτικών αλάτων, πλινθώματα και παρόμοιες ακατέργαστες μορφές, από λιωμ	3.232.640	2,7%	-42,24%
5	2711'	Αέρια πετρελαίου και άλλοι αέριοι υδρογονάνθρακες	3.003.061	2,5%	-26,52%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Στις πρώτες θέσεις των εισαγωγών μας βρέθηκαν επίσης οι κατηγορίες πετρελαιοειδών όπως «2709» ‘Λάδια ακατέργαστα, από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (ακατέργαστο πετρέλαιο)’ με αύξηση 301% και στην δεύτερη θέση η κατηγορία «2710» ‘Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά, άλλα από τα ακατέργαστα λάδια’ με τις δύο αυτές κατηγορίες να συναποτελούν το 75% των tunησιακών εξαγωγών προς την χώρα μας.

Την τέταρτη θέση στις εισαγωγές καταλαμβάνει με σημαντική πτώση της τάξεως του -42,24% η κατηγορία 7602 ‘Απορρίμματα και θραύσματα, από αργίλιο’ και στην πέμπτη θέση η κατηγορία «2711» ‘Αέρια πετρελαίου και άλλοι αέριοι υδρογονάνθρακες’ αν και με σημαντική πτώση 26,52%. Αύξηση παρουσίασαν οι εισαγωγές χουρμάδων (15%).

Συμπερασματικά εξακολουθούμε να θεωρούμε ότι παρά το μικρό της μέγεθος, την υποτίμηση του tunησιακού νομίσματος και τα μέτρα εξισορρόπησης του εμπορικού της ελλείμματος που λαμβάνονται κατά καιρούς και τα οποία έχουν αρνητικό αντίκτυπο στις ελληνικές εξαγωγές, η Tunησιακή αγορά παρουσιάζει μακροπρόθεσμα θετικές προοπτικές ως προορισμός των ελληνικών εξαγωγών τόσο μέσω της ενίσχυσης των δυναμικών κλάδων όπως δομικά υλικά και φάρμακα αλλά και με την περαιτέρω διαφοροποίηση των ελληνικών εξαγωγίμων προϊόντων.

Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να εντατικοποιηθούν οι επαφές και η διερεύνηση της tunησιακής αγοράς μέσω διοργάνωσης επιχειρηματικών αποστολών, συμμετοχής σε εδώ διεθνείς εκθέσεις καθώς και η συμμετοχή ελληνικών εταιρειών σε διαγωνισμούς προμηθειών ή ελληνικών κατασκευαστικών εταιρειών σε διεθνείς διαγωνισμούς δημοσίων έργων, όπως πχ στους τομείς της ενέργειας, της διαχείρισης αποβλήτων και λιμενικών έργων.

2. Προτάσεις για αύξηση εξαγωγών

Η χώρα είναι ίση σχεδόν σε πληθυσμό με την Ελλάδα και παράγει πολλά ομοειδή προϊόντα, κυρίως γεωργικά. Τα γεωργικά προϊόντα που εισάγονται στην Tunησία εξαιρούνται από τη Συμφωνία Σύνδεσης Ε.Ε.-Tunησίας και επιβαρύνονται με υψηλούς δασμούς. Ένα μεγάλο μέρος των εξαγωγών μας στηρίζεται σε πρώτες ύλες οι οποίες έχουν διακυμάνσεις σύμφωνα με τις ανάγκες της εγχώριας παραγωγής ή είναι εύκολο να βρεθούν σε άλλες χώρες με χαμηλότερες τιμές.

Για τη σταθεροποίηση των εξαγωγών μας η συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις, η διοργάνωση εμπορικών αποστολών, οι μεμονωμένες επισκέψεις επιχειρηματιών αποτελούν το πρώτο βήμα για την προσέγγιση της αγοράς.

Προϊόντα που θα μπορούσαν να έχουν καλές προοπτικές για τις ελληνικές εξαγωγές είναι: Δημητριακά, ιδιαίτερα σε περιόδους ξηρασίας (σίτος, κριθάρι, αραβόσιτος), φυτικά έλαια, βαμβάκι, ιατρικά μηχανήματα, φάρμακα και προϊόντα φαρμακείου, δομικά υλικά (αλουμίνιο, χάλυβας, μάρμαρο, πλαστικό, είδη θερμομόνωσης, ξυλεία), καπνός - τσιγάρα, τηλεπικοινωνιακό υλικό, συσκευές κλιματισμού-θέρμανσης (θερμοσίφωνες), αρδευτικά συστήματα, γεωργικός εξοπλισμός, (π.χ. θεριστικές μηχανές, τρακτέρ) είδη υγιεινής, βαμβάκι - υφάσματα, προϊόντα βιοτεχνολογίας και εντομοκτόνα, παρασιτοκτόνα, γεωργικά φάρμακα.

Επισημαίνονται οι ευκαιρίες **συμμετοχής ελληνικών εταιρειών σε έργα υποδομής**, κυρίως σε αυτά που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε., την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης. Η Ελλάδα δεν είναι μέλος της Αφρικανικής Τράπεζας Επενδύσεων, με αποτέλεσμα να αποκλείεται η συμμετοχή ελληνικών εταιριών στα χρηματοδοτούμενα από την Τράπεζα έργα. Αυτό θα μπορούσε να ξεπεραστεί με την **δημιουργία κοινών επιχειρήσεων (joint ventures)** ελληνικών κατασκευαστικών με μεγάλες τυνησιακές με σκοπό την κατάκτηση της αφρικανικής αγοράς.

Οι Τυνησιοί ενδιαφέρονται και για μεταφορά τεχνογνωσίας σε τομείς όπου Ελλάδα παρουσιάζει συγκριτικά πλεονεκτήματα π.χ. στη γεωργία, στον τουρισμό, στη διαχείριση λιμένων.

3. Επενδύσεις

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του αρμόδιου Γραφείου Foreign Investment Promotion Agency «FIPA-Tunisia» <http://www.investintunisia.tn> οι ελληνικές επενδύσεις – εκτός του τομέα ενέργειας (για τον οποίο δεν μας διέθεσαν στοιχεία) ως τα τέλη του 2020 είχαν ως εξής: αριθμός επενδύσεων 10, επενδεδυμένο κεφάλαιο (ΑΞΕ) 22,72 εκ. τунησιακά δηνάρια (7,144 εκ. ευρώ περίπου), σε εταιρείες που το σύνολο των επενδεδυμένων κεφαλαίων φθάνει τα 64,345 εκ. τунησιακά δηνάρια (20,23 εκ. ευρώ περίπου) και προσφέρουν απασχόληση σε 627 άτομα.

Ευκαιρίες παρουσιάζονται στους τομείς των κατασκευών, των δομικών υλικών, της ναυτιλίας, των υδρογονανθράκων, της παραγωγής ενέργειας, των ΑΠΕ, της αεροπλοΐας, των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και σε βιομηχανίες έντασης εργασίας με εξαγωγικό προσανατολισμό όπως η κλωστοϋφαντουργία και ορισμένες βιομηχανίες μηχανολογικού ή ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

Επενδύσεις Τυνησίων στην Ελλάδα: Η Κεντρική Τράπεζα Τυνησίας θέτει περιορισμούς για τις επενδύσεις των τυνησιακών επιχειρήσεων στο εξωτερικό (οι περιορισμοί αφορούν το μέγεθος των επιχειρήσεων και τη μεταφορά των κεφαλαίων). Αναφέρεται, ενδεικτικά, ότι η μεταφορά κεφαλαίων τυνησιακών εταιριών για επενδύσεις στο εξωτερικό, με ορισμένες εξαιρέσεις, υπόκειται σε περιορισμούς που έχουν σχέση με τον κύκλο εργασιών κατά την προηγούμενη οικονομική χρήση καθώς και το σκοπό μεταφοράς των κεφαλαίων: χρηματοδότηση υποκαταστημάτων, θυγατρικών εταιριών ή συμμετοχή σε επιχειρήσεις του εξωτερικού.

4. Δράσεις Οικονομικής Διπλωματίας

Κατά το 2023, το σχέδιο δράσης προσαρμόστηκε στις πρωτόγνωρες και εξαιρετικές συνθήκες που διαμόρφωσε η πανδημία του Covid – 19. Επίσης, η χώρα δοκιμάζεται από μια παρατεταμένη πολιτική κρίση με μεγάλες συνέπειες στην οικονομία και κατ' επέκταση στις διμερείς σχέσεις.

- Συμμετοχή στις τακτικές συναντήσεις και κοινές δράσεις με συναδέλφους εμπορικούς Συμβούλους Κ-Μ της ΕΕ και της εδώ Αντιπροσωπείας της ΕΕ για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές εταιρείες και οι επενδυτές και ενημέρωσης για εξελίξεις στην Τυνησία.
 - Συμμετοχή στην Διεθνή Έκθεση Επίπλων «Salon du Meuble» 10/2/2023
 - Έρευνα αγοράς και παρουσίαση του κλάδου «Ο Κλάδος αναψυκτικών και μη αλκοολούχων ποτών»
 - Συμμετοχή στην Διεθνή Έκθεση Τροφίμων “Tunisia Africa Food Expo 2023”
 - Συμμετοχή στην εκδήλωση του Αραβο-Ελληνικού Επιμελητηρίου “Doing Business in the Arab World 2023”
 - Συμμετοχή στην εκδήλωση του Αραβο-Ελληνικού Επιμελητηρίου “Shipping and the Arab World 2023”
 - Σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης για την Τυνησιακή Οικονομία και τις Διμερείς Σχέσεις για το 2022
 - Επικαιροποίηση Οδηγού Επιχειρείν για το 2023
 - Τακτική Ενημέρωση για πορεία τυνησιακής οικονομίας και επιπτώσεων πολέμου στην Ουκρανία
- Το 2023 το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Τύνιδας **επεξεργάστηκε πάνω από 40 αιτήματα** ελληνικών επιχειρήσεων που αφορούσαν σε πληροφόρηση για την τυνησιακή αγορά, εύρεση συνεργατών επίλυση διαφορών, συνδρομή σε πρακτικές ανάγκες κατά την edó

επίσκεψη επιχειρηματιών κ.α. Στην Τυνησία δεν υπάρχουν ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων με υψηλό βαθμό αξιοπιστίας. Οι απαντήσεις στα αιτήματα των επιχειρηματιών προκύπτουν μετά από έρευνες αγοράς, έρευνα σε εξειδικευμένα περιοδικά, οδηγούς εκθέσεων, τηλεφωνική επικοινωνία κ.τ.λ.

- Το Γραφείο ΟΕΥ συνέταξε, απέστειλε σε φορείς στην Ελλάδα και ανάρτησε στον ιστότοπο AGORA την ετήσια Έκθεση για την τυνησιακή οικονομία και την εξέλιξη των διμερών εμπορικών και οικονομικών σχέσεων για το 2022. Επίσης προέβη σε αναθεώρηση και επικαιροποίηση του Οδηγού Επιχειρείν Τυνησίας για το 2023.
- Επίσης, εκπόνησε **μια κλαδική μελέτη** που απεστάλη σε αρμοδίους επαγγελματικούς φορείς και ενώσεις και δημοσιεύθηκαν στον κόμβο Agora του ΥΠΕΞ ήτοι για τον **τομέα των αναψυκτικών και μη αλκοολούχων ποτών**.
- 15/3/2023 το Γραφείο ΟΕΥ συμμετείχε στο πάνελ των εργασιών του 4^{ου} Workshop ‘Doing Business in the Arab World’ που διοργανώθηκε από το Ελληνο-Αραβικό Επιμελητήριο. Το Γραφείο μας συμμετείχε κατόπιν προσκλήσεως και παρουσίασε τις ευκαιρίες στην τυνησιακή οικονομία ενώ συμμετείχε σε b2b συναντήσεις εξυπηρετώντας πάνω από δέκα ενδιαφερόμενες ελληνικές εταιρείες για την αγορά της Τυνησίας.
- Ενημέρωση και ενθάρρυνση για συμμετοχή ελληνικών εταιρειών στη Διεθνή Έκθεση “Food EXPO” σχετικά με την αρτοποιία, τη ζαχαροπλαστική, τη σοκολατοποιία, την εστίαση και τον εξοπλισμό ξενοδοχείων, από 3-6 Μαρτίου 2023, στον εκθεσιακό χώρο Helexpo.
- Στις 10 Φεβρουαρίου το Γραφείο ΟΕΥ συμμετείχε στην Έκθεση Επίπλου Salon du Meuble που είναι η σημαντικότερη στην Τυνησία
- Στις 5-6 Ιουλίου το Γραφείο ΟΕΥ συμμετείχε στις εργασίες του 1^{ου} Ελληνο-Αραβικού Ναυτιλιακού συνεδρίου που διοργανώθηκε από το Ελληνο-Αραβικό Επιμελητήριο.
- Συμμετοχή στην Διεθνή Έκθεση Τουρισμού Philoxenia (10-12 Νοεμβρίου 2023) στην Θεσσαλονίκη με αντιπροσωπεία τυνησιών επισκεπτών που συμμετείχαν με στόχο την σύσφιξη των διμερών τουριστικών σχέσεων.
- Συνεχίστηκε η συνεργασία, η συμμετοχή στις τακτικές συναντήσεις και κοινές δράσεις με συναδέλφους εμπορικούς συμβούλους κ-μ της ΕΕ και της εδώ αντιπροσωπείας της ΕΕ για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές εταιρείες και επενδυτές. Ενδεικτικά αναφέρεται η δράση για άρση μη δασμολογικών εμποδίων που η τυνησιακή πλευρά λαμβάνει κατά καιρούς ως μέτρα περιορισμού εισαγωγών και μείωσης εμπορικού ελλείμματος
- **Επαφές με εδώ κατάσταση αφορολογήτων Hamila** [http:// www.dutyfree.com.tn/](http://www.dutyfree.com.tn/) καθώς και με το διεθνές κατάστημα αφορολογήτων ειδών Diplomatic Supply Service <https://diplomatic.com/> για συμπερίληψη ελληνικών τροφίμων και ποτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

1. Αύξηση παραγωγής φωσφορικών αλάτων της Τυνησίας

Η Τυνησία υπήρξε για σειρά ετών η 5η παραγωγός χώρα σε φωσφάτα (φωσφορικά άλατα) που χρησιμοποιούνται κυρίως σε λιπάσματα και ζωοτροφές και αποτελούν μια από τις κύριες πηγές συναλλάγματος στη χώρα. Το 90% της παραγωγής υπόκειται σε επεξεργασία για την παραγωγή λιπασμάτων, τα οποία εξάγονται σε περισσότερες από 50 χώρες. Ως έχει, τα φωσφορικά άλατα αντιπροσωπεύουν το 2% του ΑΕΠ της Τυνησίας και απασχολούν περίπου 27.000 άτομα. Τα τελευταία χρόνια, η παραγωγή μειώθηκε απότομα λόγω κυρίως των επαναλαμβανόμενων τοπικών εργατικών κινητοποιήσεων.

Η επιχείρηση φωσφάτων Compagnie des Phosphates de Gafsa (CPG), <http://www.cpg.com.tn> είναι ο αποκλειστικός οργανισμός για την εξόρυξη και έχει ετήσια παραγωγική ικανότητα 8 εκ. τόνων παρόλα αυτά τα τελευταία έτη η παραγωγή έχει πέσει στο μισό. Η CPG εφοδιάζει τις βασικές βιομηχανίες λιπασμάτων, Groupe Chimique Tunisien (GCT) <http://www.gct.com.tn/accueil/>, <http://www.gct.com.tn/produits-services/contacts-commerciaux/> Tuniso-Indian Fertilizers TIFERT και την μικρότερη Tunisie Engineering & Construction, Industrielle TECI <http://teci.com.tn/contact/>.

Το Groupe Chimique Tunisien (GCT) είναι μια δημόσια εταιρεία, η οποία μετατρέπει τα φυσικά φωσφορικά που εξάγονται από τη λεκάνη εξόρυξης της περιφέρειας Gafsa σε διάφορα εμπορεύσιμα φωσφορικά προϊόντα, συγκεκριμένα φωσφορικό οξύ, φωσφορικά λιπάσματα (Diammonium phosphate - DAP, Super triple phosphate - TSP, Dicalcium phosphate- DCP) και άλλα προϊόντα (νιτρικό αμμώνιο και ζωοτροφές). Οι εξαγωγές προς την Ευρώπη αντιπροσωπεύουν περίπου το 40% των συνολικών εξαγωγών, κατανεμημένες ως εξής: Γαλλία 50%, Ιταλία 40%, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο από 5% έκαστη. Το GCT έχει τέσσερις βιομηχανικούς πόλους που βρίσκονται στο Sfax και στο M'dhilla (εργοστάσια TSP), στο Gabès (εργοστάσια φωσφορικού οξέος, DAP, DCP και αμμωνιτρικών) και στο Skhira (εργοστάσιο φωσφορικού οξέος). Σε ό,τι αφορά τα εισαγόμενα λιπάσματα τούτα προέρχονται κυρίως από τη Ρωσία, γεγονός που θα δημιουργήσει προβλήματα για τους καταναλωτές αυτών.

Μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία, και τις παγκόσμιες ανάγκες για αύξηση της αγροτικής παραγωγής, η Τυνησία επιδιώκει να ανακτήσει τη θέση της ως κορυφαίος εξαγωγέας για να επωφεληθεί από την απότομη αύξηση των τιμών των λιπασμάτων λόγω του πολέμου. Η παραγωγή φωσφορικών αλάτων της Τυνησίας διπλασιάστηκε σε 1,3 εκατομμύρια τόνους το πρώτο τρίμηνο του 2022, σε σύγκριση με την ίδια περίοδο πέρυσι. Η Compagnie des Phosphates de Gafsa στοχεύει να παράγει 5,5 εκ. τόνους φωσφορικών αλάτων φέτος σε σύγκριση με 3,7 εκ. τόνους πέρυσι. Η αύξηση της παραγωγής και της εξαγωγής φωσφορικών αλάτων θα δώσει πολύτιμη ώθηση στην οικονομία της Τυνησίας, η οποία διέρχεται μια μακρά και πολυπαραγοντική κρίση. Επομένως, θεωρούμε ότι η Τυνησία θα μπορούσε ενδεχομένως να αποτελέσει προμηθευτή της χώρας μας στον τομέα αυτό, με την προϋπόθεση να υπάρξει έγκαιρος προγραμματισμός και παραγγελίες από τους Έλληνες εισαγωγείς, δεδομένου και του διαγραφόμενου έντονου διεθνούς ανταγωνισμού.

2. Κλαδικές Μελέτες Γραφείου ΟΕΥ

Το Γραφείο ΟΕΥ, πέραν της τακτικής οικονομικής πληροφόρησης που παρέχει μέσω του κόμβου Agora <https://agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-ana-xora/office/873> έχει εκπονήσει και μελέτες για επί μέρους κλάδους ως κάτωθι:

Η Αγορά Δημητριακών της Τυνησίας
<https://agora.mfa.gr/infofiles-menu/infofile/79648>

Ο Φαρμακευτικός τομέας στην Τυνησία
<https://agora.mfa.gr/infofiles-menu/infofile/88571>

Έρευνα Αγοράς για την Παραγωγή Ελαιοκομικής Περιόδου Τυνησίας 2021-2022
<https://agora.mfa.gr/infofiles-menu/infofile/77806>

Ο τομέας της Κλωστοϋφαντουργίας και της Βιομηχανίας Ενδυμάτων στην Τυνησία
<https://agora.mfa.gr/infofiles-menu/infofile/72745>

Οι προοπτικές του τυνησιακού τουρισμού.
<https://agora.mfa.gr/infofiles-menu/infofile/75234>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ως συμπεράσματα έπειτα απο την υγειονομική κρίση του Covid 19 και τον αντίκτυπό της στην tunησιακή οικονομία καθώς και με τις έντονες πρόσφατες πολιτικές εξελίξεις, τα συμπεράσματά μας παραμένουν σταθερά κατά τα τελευταία χρόνια: Παρά το μικρό της μέγεθος και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η οικονομία, θεωρούμε ότι η Tunησιακή αγορά αξίζει να βρεθεί στο στόχαστρο των Ελλήνων εξαγωγέων τα επόμενα χρόνια. Και τούτο διότι παρουσιάζει θετικές προοπτικές ως προορισμός των ελληνικών εξαγωγών τόσο μέσω της ενίσχυσης των δυναμικών κλάδων όπως δομικά υλικά και φάρμακα αλλά και με την περαιτέρω διαφοροποίηση των ελληνικών εξαγωγίμων προϊόντων.

Σε περίπτωση σύναψης του νέου προγράμματος χρηματοδότησης από το ΔΝΤ και υλοποίησης των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων και θα επέλθει βελτίωση των οικονομικών δεικτών και επιτάχυνση της ανάπτυξης και συνδυαστικά θα συμβάλλουν σε αυτή την προοπτική.

Πρέπει πάντως επί του παρόντος να αναφερθεί ότι διαγράφονται δύο βασικές δυσκολίες: α) η χαμηλή ισοτιμία του tunησιακού δηναρίου έναντι του ευρώ που καθιστά τα εισαγόμενα προϊόντα ιδιαίτερος ακριβά και οι Tunήσιοι εισαγωγείς ασκούν πιέσεις για χαμηλότερες τιμές από τους ξένους προμηθευτές. β) η κυβερνητική προσπάθεια μείωσης του εμπορικού ελλείμματος και η συνολική πολιτική αποθάρρυνσης των «μη ζωτικής σημασίας» εισαγωγών. Και τα δύο αυτά «εμπόδια» πάντως έχουν συγκυριακό χαρακτήρα και πιθανώς οι εξελίξεις στην tunησιακή και παγκόσμια οικονομία θα τα ανατρέψουν.

Προς την περαιτέρω αύξηση της ελληνικής παρουσίας στην Tunησιακή αγορά θα μπορούσαν να αναφερθούν η συμπερίληψη της Tunησίας στα προγράμματα εμπορικών αποστολών των ελληνικών φορέων εξωστρέφειας, η συμμετοχή των ελληνικών εταιρειών σε εκθέσεις στην Tunησία και σε διεθνείς διαγωνισμούς κρατικών tunησιακών οργανισμών και η διερεύνηση δυνατοτήτων συνεργασίας με εγχώριες εταιρείες με σκοπό την υλοποίηση κοινών δράσεων σε γειτονικές και λοιπές αφρικανικές χώρες. Το τελευταίο ισχύει για τις ελληνικές κατασκευαστικές εταιρείες.

Γενικότερα λόγω των ιδιομορφιών της αγοράς και της ιδιαίτερης επιχειρηματικής κουλτούρας θα πρέπει να τονιστεί για μια ακόμη φορά ότι απαιτείται υπομονή και επιμονή, μακροχρόνια προοπτική και προσοχή και κάθε δυνατή διασφάλιση των συναλλαγών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ

1. Ελληνικές Αρχές

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΥΝΙΔΑΣ

6, Rue Saint Fulgence - Notre Dame 1082 Tunis, Tunisie

Τηλέφωνα: (00216 71)288411, 288890, 288608, Email: gremb.tun@mfa.gr

<https://www.mfa.gr/missionsabroad/en/tunisia-en>

Γραφείο Οικονομικών Εμπορικών Υποθέσεων

Τηλέφωνα (00216 71)0021671846632, 0021671288411, E-mail: grtradetun@mfa.gr

2. Τυνησιακές Αρχές

Πλήρης Κατάλογος των Τυνησιακών Υπουργείων και Διευθύνσεων αυτών από την κεντρική ιστοσελίδα της Κυβέρνησης <http://fr.tunisie.gov.tn/>
<http://fr.tunisie.gov.tn/9-annuaire-des-ministaires.htm>

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

CCIT : Chambre de Commerce et d'Industrie de Tunis

31, Av de Paris - 1000 – Tunisie, Tel: (+216) 71 247 322

Fax: (+216) 71 339 422 / 354 744/ 247 288 (Promotion)

E-mail: ccitunis@planet.tn, promotion.internationale@ccitunis.org.tn,

nadia.information@ccitunis.org.tn, www.ccitunis.org.tn

CCIS : Chambre de Commerce et d'Industrie de Sfax

10 Rue Moulezem Hamadi Tej / 3018 Sfax

Tél.:74 296 120, Fax:74 296 121, E-mail: ccis@ccis.org.tn, www.ccis.org.tn

CCI : Chambre de Commerce et d'Industrie du Centre

Rue Chedly Khaznadar - 4000 Sousse

Tél.:73 225 182 / 73 225 044, Fax:73 224 227

E-mail: ccic.dcoop@planet.tn, ccis.sousse@planet.tn, www.ccicentre.org.tn

CCI Cap Bon : Chambre de Commerce et d'Industrie du Cap-Bon

10, Avenue Mongi Slim - BP 113- 8000 Nabeul

Tél.:72 287 260 / 72 224 451, Fax:72.287 417

E-mail: cci.capbon@planet.tn, www.ccicapbon.org.tn

CCINE : Chambre de Commerce et d'Industrie du Nord-Est

Angle Rues 1ère mai –Mohamed Ali –Tour Bureaux, Bizerte Centre 7000 Bizerte

Tél.:72 443 011/ 72 431 044, Fax :72432445

E-mail: ccine.biz@gnet.tn, <http://www.ccibizerte.org.tn/>

CCINO : Chambre de Commerce et d'Industrie du Nord-Ouest

Rue Hédi Chaker - 9000 Béjà, Tél.:78 456 261/ 78 458 458

Fax:78 455 789 E-mail: ccino.beja@hexabyte.tn, www.ccino.org.tn

CCISE : Chambre de Commerce et d'Industrie du sud-est
202 Avenue Farhat Hached - 6000 Gabès, Tél.:75 274 900, Fax:75 274 688, 275 850
E-mail: ccise.abdallahounaida@gnet.tn, ccise@gnet.tn, www.ccise.org.tn

CCISO : Chambre de Commerce et d'Industrie du Sud Ouest
Rue des Nil - BP 46 - 2100 Gafsa
Tél.:76 226 650, Fax:76 224 150,
E-mail: cciso.g@planet.tn, contact@cciso.org, www.cciso.org

4. Τράπεζες

AMEN BANK

Site Web : www.amenbank.com.tn

ARAB TUNISIAN BANK

Site Web : atb.com.tn

NORTH AFRICA INTERNATIONAL BANK - NAIB BANK

Site Web : www.naibank.com

BANQUE TUNISO-LIBYENNE

Site Web : www.btl.com.tn

ASSOCIATION PROFESSIONNELLE TUNISIENNE DES BANQUES & DES ETABLISSEMENTS FINANCIERS

Site Web : www.apbt.tn

ATTIJARI BANK

Site Web : www.attijaribank.com.tn

BANQUE CENTRALE DE TUNISIE, BCT

Site Web : www.bct.gov.tn

BANQUE DE FINANCEMENT DES PETITES ET MOYENNES ENTREPRISES, BFPME

Site Web : www.bfpme.com.tn

BANQUE DE L' HABITAT, BH

Site Web : www.bh.com.tn

BANQUE DE TUNISIE, BT

Site Web : www.bt.com.tn

BANQUE FRANCO-TUNISIENNE, BFT

Site Web : www.zawya.com

BANQUE INTERNATIONALE ARABE DE TUNISIE, BIAT

Site Web : www.biat.com.tn

BANQUE NATIONALE AGRICOLE, BNA

Site Web : www.bna.com.tn

BANQUE TUNISIENNE DE SOLIDARITE, BTS

Site Web : www.tunisieprojet.com

BANQUE ZITOUNA

Site Web : www.banquezitouna.com

STE TUNISIENNE DE BANQUE , STB

Site Web : www.stb.com.tn

UNION BANCAIRE POUR LE COMMERCE ET L' INDUSTRIE , UBCI

Site Web : www.ubcinet.net

UNION INTERNATIONALE DES BANQUES, UIB

Site Web : www.uib.com.tn

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

Εταιρία Διεθνών Εκθέσεων Τύνιδας (Société des Foires Internationales de Tunis)

<http://www.fkram.com.tn/>

Εταιρία MAP (Marketing Advertising and Publishing) <http://www.mit-med.com.tn>

Le centre Tunisien des Foires , Expositions et Congrès “ CTFexpo” <http://www.ctfexpo.com/>

The International Fairs & Exhibitions Tunisia “I.F.E Tunisia”

<https://www.ifetunisia.com/en/home/>

Διεθνής Έκθεση Sfax <http://www.foiredesfax.com/>

Διεθνής Έκθεση Sousse <https://fr-fr.facebook.com/foire.int.sousse/>

Επίσης διοργανωτές εκθέσεων Εκθέσεων είναι και τα Επιμελητήρια καθώς και η Ένωση Tunisian Confederation of Industry, Trade and Handicrafts (Union tunisienne de l'industrie, du commerce et de l'artisanat – UTICA). <http://www.utica.org.tn/Fr/#?>

6. Ξενοδοχεία

Tunis

Hotel Golden Tulip Carthage

<http://www.goldentulipcarthagetunis.com/>

Laico Tunis

<http://laicotunis.infotike.com/>

The Residence Tunis

<http://cenizaro.com/theresidence/tunis/contact>

LE PALACE Tunis

<http://lepalace-gammarth.com/index.php/contact-page/>

Mövenpick Hotel Gammarth Tunis

<http://www.movenpick.com/en/africa/tunisia/la-marsa/hotel-tunis-gammarth/overview/>

Mövenpick Hotel Lake Tunis

<https://www.movenpick.com/en/africa/tunisia/tunis/hotel-du-lac-tunis/overview/>

Sheraton Tunis Hotel

<https://www.facebook.com/sheratontunis/>

Villa Didon Carthage

<http://www.villadidoncarthage.com>, Te l 00216, 71733433, Fax 71733488

EL MOURADI Hotels

<http://www.elmouradi.com/info/contact.aspx?user=869&curr=1&ilng=2>

Four Seasons Hotel Tunis

<https://www.fourseasons.com/tunis/>

Carthage Thalasso resort

<http://carthagehalassoressort.com/>

Regency Tunis

<http://regencytunis.com/>

Ramada Plaza

www.ramada.com

Golden Tulip El Mechtel

<https://el-mechtel.goldentulip.com/en-us/>

Dar El Marsa

<http://www.darelmarsa.com/>

El Mouradi Hotel Africa

<http://mouradihotel.tunis.com-tunisia.com/en/>

Le Consul

www.residenceleconsul.com

Bizerte

Bizerta Resort

<http://www.bizertaresort.com/contact.html>

Tabarka

Dar Ismail resort

<http://www.darismailhotels.com/info/contact.aspx?user=716&curr=3&ilng=2>

HOTEL LA CIGALE

<http://www.lacigaletabarka.com/contact/>

Hammamet

Resort Golden Tulip Taj Sultan

<https://taj-sultan.goldentulip.com/en-us>

Hasdrubal Thalassa & Spa Hotels (Hammamet, Djerba etc)

<http://www.hasdrubal-thalassa.com/>

La Badira

<https://www.labadira.com/en>

MEDINA Solaria Hotel

<http://www.medina.com.tn/en/hotel/hotel-solaria-thalasso/contact-97.html>

Le Royal Hotels & Resorts – Hammamet

<http://www.leroyal-hammamet.com/thecomplex.asp>

Djerba

Rym Seabel Hotel

<http://www.seabelhotels.com/fr/seabel-hotels/contact-us/>

Radisson Blu Palace Resort & Thalasso, Djerba

<https://www.radissonblu.com/en/resort-djerba/contact>

Mahdia

RIU EL MANSOUR MAHDIA

<http://www.elmansour-hotel.com/contact.php>

Mahdia Palace

<http://mahdiapalace.com/EN/index.html>

Sousse

Sousse Palace Hôtel & Spa

<http://www.hotelsoussepalace.com/en/>

Marhaba Hotels

<http://www.marhabahotels.tn/contact.php>

Monastir

Groupe Thalassa Hotels

<http://www.thalassa-hotels.com/>

Skanes Sérail

<http://www.skane-serail.com/contact.php>

7. Διπλωματικές Αποστολές

Όλες οι ξένες Διπλωματικές Αποστολές στην Τύνιδα εμπεριέχονται στον ακόλουθο σύνδεσμο του τунησιακού ΥΠΕΞ

<https://www.diplomatie.gov.tn/nc/e-services/liste-diplomatique/missions-diplomatiques-accreditees-a-tunis/>

8. Πληροφόρηση για Τυνησιακή Αγορά

EuroMed Trade Helpdesk

Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το International Trade Center. Μέσω δωρεάν εγγραφής παρέχονται βασικές πληροφορίες για την αγορά, τους δασμούς και τις διαδικασίες εισαγωγής και εξαγωγής. euromed.macmap.org

Market Access Database (MADB)

Δασμολόγιο και διαδικασίες εισαγωγής προϊόντων όχι μόνο στην Τυνησία αλλά γενικότερα σε τρίτες χώρες <http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm>

Ε.Ε και Τυνησία

<http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/tunisia/>

<https://ue-tunisie.org/>

EuroMed Trade Helpdesk euromed.macmap.org

Delegation of the European Union to Tunisia

https://eeas.europa.eu/delegations/tunisia_en

Νέα διαδικτυακή πύλη της Ε.Ε.: Access2Markets <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/>

Βάσεις Δεδομένων για Αναζήτηση Τυνησιακών Εταιρειών

Κατάλογος τυνησιακού Υπουργείου Βιομηχανίας με τυνησιακές βιομηχανίες ανά κλάδο

<http://www.tunisieindustrie.nat.tn/fr/dbi.asp?idsect=08&sde=&gvt=&dlg=&pys=&exp=&EP=&c1=&c2=&e1=&e2=>

Κατάλογος Εταιρειών

<http://www.tunisieindex.com/entreprises/>

Κατάλογος Εταιρειών

<http://www.made-in-tunisia.net/>

Βασικός έλεγχος νομικής βάσης τυνησιακών εταιρειών http://www.registre-commerce.tn/search/RCCSearch.do?action=getPage&rg_type=PM&search_mode=NORMAL

Επίσης, η ιδιωτική εταιρεία SORENCO S.A. αναλαμβάνει (με πληρωμή) τη διερεύνηση κατάστασης για τυνησιακές εταιρείες nedra.nasri@sorengo.com.tn, <http://www.sorengo.com.tn/>

Κατάλογος Εταιρειών

<https://app.dnbhoovers.com/> (με πληρωμή)

Οργανισμοί Υποδοχής Επενδύτων

Foreign Investment Promotion Agency (FIPA) www.investintunisia.tn (Πληροφόρηση, καθοδήγηση επενδυτών)

The Tunisian Investment Authority (για σχέδια εθνικής σημασίας) <https://www.tia.gov.tn/en>.

Agency for Promotion of Industry and Innovation (APII) <http://www.tunisieindustrie.nat.tn>

One stop shop για επενδύσεις στη βιομηχανία

Εθνικός Οργανισμός Τουρισμού <http://www.tourisme.gov.tn/pour-investir/prestations-administratives.html> για τουριστικές επενδύσεις

Agricultural Investment and Promotion Agency (APIA) <http://www.apia.com.tn/> για επενδύσεις στη γεωργία

Ειδικά κίνητρα για ζώνες περιφερειακής ανάπτυξης (ZDR) <http://www.parc-activites.tn/index.html>

Άλλοι Σημαντικοί Φορείς

Centre de Promotion des Exportations de la Tunisie, <http://www.cepex.nat.tn/content/accueil>

Tunisian Union of Industry, Trade and Handicrafts UTICA <http://www.utica.org.tn/Fr/>

Tunisian General Labour Union <http://www.ugtt.org.tn/>

ΤΥΝΗΣΙΑΚΑ ΤΕΛΩΝΕΙΑ www.douane.gov.tn

Δασμολόγιο: <https://www.douane.gov.tn/consultation-tarif-2/>

ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ <https://www.imf.org/en/Countries/TUN>

<https://www.imf.org/en/Countries/ResRep/TUN> , IMF DataMapper

Εμπορικό Μητρώο Τυνησίας [RNE Public \(registre-entreprises.tn\)](http://RNE Public (registre-entreprises.tn))
ΠΥΛΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ www.legislation.tn/fr,
<https://www.jurisetunisie.com/textes/index.html>

INNORPI <http://www.innorpi.tn>

Tunisian Accreditation Council (TUNAC) <http://www.tunac.tn/>

PWC <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Tunisia-Corporate-Taxes-on-corporate-income>
<https://www.worldbank.org/en/country/tunisia>

Χρήσιμες Ιστοσελίδες Διαγωνισμών

Ιστοσελίδα δημοσίευσης των προκηρύξεων για έργα στην Τυνησία με αναζήτηση ανά φορέα είναι η www.marchespublics.gov.tn Επίσης η ιστοσελίδα <https://www.tuneps.tn/index.do> επιπλέον οι εξής: www.made-in-tunisia.net (Appels d'offres), www.tunisieappelsdoffres.com (με συνδρομή)

Διαγωνισμοί για την αύξηση της παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας από ανεξάρτητους παραγωγούς στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ενέργειας <http://www.energymines.gov.tn/web/> Έργα υποδομής χρηματοδοτούμενα από φορείς διμερούς αναπτυξιακής συνεργασίας όπως η GIZ, η Γερμανική Υπηρεσία Διεθνούς Συνεργασίας, και η Τράπεζα KFW, ο ιαπωνικός οργανισμός JICA <https://www.jica.go.jp/tunisia/french/activities/activity01.html>, Agence Francais de Developpement – AFD, <https://www.afd.fr/fr/page-region-pays/tunisie> Όλες οι προκηρύξεις με χρηματοδότηση από την KFW δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα https://www.gtai.de/gtai-en/meta/search/66080!search:eNptj8EKAjEMRP815xVURGO_wB_wKB6y3aiVbromLaKy_24r6EFzzLwJM_OEIpzKCu0TuqyeSXWGOlgFpUAuUQ_t_jA1ILkT7wzgYuYk9x8Cq81yDZVrk_aKo8RnwZqg6kvMYDEIuchzsEllTHKyQo2dkR2Kg8YxK5qJhRL5vy7Aek49stSTxZOVp7i71_iM1D0-0848SuZg3cIWWcwjII0qxc7ooBA2UyHcp4v7jEOQTfe0Jq78e0_QCLiebTg

Επίσης χρηματοδοτήσεις έργων γίνονται και από την Παγκόσμια Τράπεζα, <https://financesapp.worldbank.org/en/countries/Tunisia/> και την Αφρικανική Τράπεζα Αναπτύξεως <http://www.afdb.org>.

